DE

PATRONYMICORUM GRAECORUM FORMATIONE.

DISSERTATIO INAUGURALIS

QUAM

AD SUMMOS IN PHILOSOPHIA HONORES

AB AMPLISSIMO

ORDINE PHILOSOPHORUM LIPSIENSI

RITE IMPETRANDOS

SCRIPSIT

CONSTANTINUS THEODORUS ANGERMANN

HOECKENDORFENSIS.

LIPSIAE

TYPIS MELZERI.

MDCCCLXVIII.

DE
PATRONYMICORUM GRAECORUM
FORMATIONE

DISSERUIT

CONSTANTINUS TH. ANGERMANN.

CONSPECTUS RERUM TRACTATARUM.

CAPUT II.

De patronymicorum femininorum in ιδ et ιαδ formatione agitur.

CAPUT III.

De patronymicis, quae in ιων, ιωνη, (ωνη) ινη desinunt, agitur.

§. 1. Quanquam et antiquioris et recentioris temporis grammatici de patronymicorum graecorum formatione copiosius multisque locis egerunt, tamen eandem rem tractare operae pretium esse mihi visum est. Hac enim nostra aetate, qua graeca lingua grammatica comparativa magis magisque illustretur et explicetur, ut de aliis rebus, quae ad grammaticam pertineant, sic de patronymicis, sive formationem sive originem spectes, rectius quam ab eis, qui antehac in studiis grammaticis versati sunt, praesertim quam ab ipsis grammaticis graecis, judicari posse inter omnes constat. E quibus quidem Dionysius Thrax (Bekk. anecdot. p. 634, 29) et scholiasta ejus (l. l. p. 849 seq.), quibuscum Priscianus (II, 6, 35) consentit, tres patronymicorum masculinorum formas esse statuunt: in δης, quae communis dicenda sit, quod in omni sermone usurpari possit; in ων, quae propria sit Jadis linguae; in αδιος, quae sit aeolica. Sed eodem jure, quo αδιος — potius διος dici debebat — terminatio aeolica etiam δας dorica afferri poterat. Nam διος, si originem respicis, non diversam esse a δης et δας postea videbimus.

§. 2. Nec quisquam nostra aetate Apollonio sophistae assentietur, qui (Bekk. anecd. 850, 20) de patronymicorum femininorum derivatione hanc protulit sententiam: „Τὰ εἰς ʽδης᾽ ἀποβάλλοντα τὴν ʽδης᾽ ποιεῖ θηλυκὸν Ταντᾰλίδης Ταντᾰλίς, Πηληιάδης Πηληιάς, Αἰνειάδης Αἰνειάς“. Quamvis enim cogitari possit, Ταντᾰλίς Ταντᾰλίδος verbi causa propter euphoniam ex Ταντᾰλίδις Ταντᾰλίδιδος contractum esse

ex analogia vocabulorum[1]) ut μῶνυξ, quod ex μονῶνυξ mutilatum est, huic tamen sententiae non solum obstat, quod Graeci ἐπαλληλίαν i. e. consecutionem syllabarum, quae aut eisdem aut similibus litteris constant, non tam in derivatione, quam in compositione vocabulorum vitabant, sed etiam quod magnum discrimen est inter masculinorum et femininorum patronymicorum notionem. Masculina enim forma semper persona[2]) quaedam significatur, in feminina vero non solum patronymica sed omnino possessiva vis inest, ut v. c. Μινωΐς et patronymice (Minois filia) et possessive (Μινωΐδος Κρήτης Ap. Rh. β 299) usurpatur. Quamobrem ullam inter masc. gen. et fem. gen. patronymica cognationem intercedere plane nego. — Neque hoc, quod ex Apollonii verbis colligendum est, concesserim, masculinis in ιδης feminina in ις, masculinis in αδης feminina in ας respondere; quam sententiam Buttmannum (Gr. Gr. II p. 439) aliosque secutos esse video. Sed potius v. c. Λητοΐδης masculino genere semper invenitur, nunquam Λητωιάδης, verum feminino genere et Λητωΐς et Λητωιάς dici solet.

§. 3. Tres igitur omnino patronymicorum formas statuendas esse censeo, quarum prima, quae est masculini generis, nominativo casu in δης, altera, quae est feminini generis, eodem casu aut in ις aut in ιας, tertia masculino genere in ιων — non in ων, ut Dionysio videbatur —, feminino in

---

1) Cfr. Lobeck, paralip. gr. gr. p. 38 seq. — C. Keil, spec. onomat. graec. p. 53 seq.

2) Quare patronymica masculina semper fere substantiva sunt; interdum quidem liberiore sermonis graeci proprio more pro adjectivis usurpantur ut Hom. Λ 489: Πριαμίδην νόθον υἱόν, Soph. El. 182: παῖς Ἀγαμεμνονίδας. Eur. Hec. 148: θεοὶ Οὐρανίδαι, Verg. Aen. IX, 28: *Tyrrhidae juvenes*. — Possessivam notionem habet Πενθηιάδαι φυλακῆες (i. e. Penthei custodes) Opp. cyn. IV, 290; et simili modo Κεκροπίδην στρατόν Christod. 242 (i. e. Cecropidarum = Atheniensium) et Ἀμφιτρυωνιάδην πόνον Anth. XIV, 55, 6 (i. e. Ἀμφιτρυωνιάδου) dicta sunt.

ιωνη desinit, ad quam accedunt feminina in ινη. Quae formae quomodo a poetis graecis, praesertim ab epicis, factae sint, singulis capitibus explicabo. Adjectiva autem possessiva ιο suffixo facta, quae et in boeotica dialecto (cf. Boeckh C. I. I p. 758) et saepius a poetis patronymicorum loco adhibentur, cum eadem ratione atque cetera adjectiva in ιος formata sint, omitti posse censui.

CAPUT I.

DE PATRONYMICIS MASC. GEN., QUAE δα SUFFIXO FORMATA SUNT, AGITUR.

§. 4. Omnium patronymicorum longe usitatissima forma est, quae nominativo casu apud Ionas in *δης*, apud Dorienses et Aeolenses in *δας*, apud lesbiacos Aeolenses in *διος* desinit. Antequam autem de formatione eorum disseramus, quaedam de significatione et origine praemittere non alienum sit.

Significatur autem hac forma non solum filius ut *Πηλεὺς Αἰακίδης*, sed etiam nepos ut *Ἀχιλλεὺς Αἰακίδης*, et pronepos ut *Νεοπτόλεμος Αἰακίδης* (Tryph. 634), denique tota gens, quae ex Aeaco originem ducit. Sed certum quendam usum hac in re poetae sequuntur: nunquam enim *Ἀτρείδης* unum quemlibet Atrei gentis significat, semper aut Agamemnonem aut Menelaum. Gens vero eorum *Ταντάλιδαι* vel *Πελοπίδαι* vel *Πλεισθενίδαι* (Aesch. Ag. 1569) appellatur. In aliis igitur patronymicis magis propria vis servatur, in aliis magis generalis, quam gentilem dixerim, invenitur.

§. 5. Neque gentilis notio a prosa oratione abhorret. Gentes enim, praesertim regum ut *Ἡρακλεῖδαι*, *Σελευκίδαι*, vel tyrannorum ut *Πεισιστρατίδαι*, et tribus (*φυλή*), ut apud Plutarch. Pericl. c. 3: „*Περικλῆς ἦν τῶν μὲν φυλῶν Ἀκαμαντίδης*," et curiae (*δῆμος*) ut *Δαιδαλίδαι*, *Εὐπυρίδαι* etc. patronymice significantur. *Δήμων* notionem nonnulla quoque urbium nomina in *δαι* ut *Οἰνειάδαι*, *Βωταχίδαι* principio

habuisse videntur. Maximam autem *δήμων* nominum pars ab appellativis, non a nominibus propriis derivatum esse apparet. *Βουτάδαι* enim et *Δαιδαλίδαι* minime orti sunt a Buta et Daedalo genitoribus, sed potius *βοῦται* primo appellabantur, quibus boves victimae curandae essent, et *δαίδαλοι*, qui opifices essent. Deinde autem quasi ad sodalitia significanda ex gentium analogia patronymicas formas sibi tribuerunt, e quibus *Βούτην* et *Δαίδαλον* genitores sibi finxerunt. Atque eodem modo *Ὁμηρίδαι* [1]) nomen sodalitium *τῶν ὁμήρων* (i. e. poetarum conjunctorum) significasse, et *Ὅμηρον* poetam ex ipsa patronymica forma fictum esse verisimillimum est. Nec igitur mirum est, quod ordines quidam ut *Εὐπατρίδαι* patronymice appellabantur atque ex eorum analogia a comicis nomina ut *Ἑρμοκοπίδαι* fingebantur.

§. 6. Denique tertia patronymicorum notio exstat, quam ethnicam dixerim, quae apud poetas tantum invenitur; de qua cf. Steph. Byz. s. *Ἀθῆναι·* „*ἐλέγοντο (Ἀθηναῖοι) δὲ καὶ πατρωνυμικῷ τύπῳ, ὡς Ἄβρων ἐν τῷ περὶ παρωνύμων, ὅτι εἰσὶ διτταὶ προσηγορίαι παρὰ ποιηταῖς, ἀπό τε τῆς πατρίδος καὶ τοῦ συνοικιστοῦ. Ἁλικαρνασσεῖς γοῦν Ἀνθεάδαι καὶ Φιλανθιάδαι οἱ Ταραντῖνοι ἐλέγοντο ἀπὸ τῶν διασημοτάτων παρ' αὐτοῖς. Ἀθηναῖοι δὲ Κοδρίδαι καὶ Κεκροπίδαι, Θησεῖδαι, Ἐρεχθεῖδαι καὶ ταύτας γε τὰς κλήσεις τῶν ἀπὸ τῆς πατρίδος ἐντιμοτέρας ἐνόμιζον.*“ — Apud Homerum quidem haec notio in iis tantum patronymicis inest, quae in *ιων* exeunt, ut *Δαρδανίωνες Καδμείωνες*. Pindarus autem et tragici et poetae posterioris aetatis patronymicis in *δα* quoque ita uti solent: *Αἰγεῖδαι φῶτες* Pind. Pyth. 5, 100; *Θησεῖδαι* Soph. O. C. 1066; *Δαρδανίδαι* Qu. Smyrn. 12, 520. Atque eodem modo Romani poetae Romanos *Aeneadas* vel *Romulidas* appellare solent (cf. Prisc. II, 6, 35).

§. 7. Tres igitur praecipue notiones patronymicorum proprias esse invenimus, patronymicam, gentilem, ethnicam, quarum prima et tertia poetis solis, altera et poetis et pro-

---

1) Cfr. Curtius, de nomine Homeri, Kiliae 1855.

sae orationi convenit. Nec tamen dubium esse potest, quin propria patronymicorum notio priore tempore in omnium usu, non poetarum tantum, fuerit. Quod non solum ex usu gentili sed etiam ex eo apparet, quod permulta exstant andronymica ratione patronymicorum formata ut Ἀγαθαρχίδης Λεωτυχίδας, alia. Quodsi patronymica in communi sermone non usitata fuissent, nunquam ex iis andronymica [1]) facta essent. Sunt igitur satis multa patronymicarum formarum exempla, quibuscum formatio, quam poetae in patronymicis faciendis inierunt, comparari possit.

Antequam autem hanc ipsam poetarum formationem inquiramus, de origine *δα* suffixi patronymici paucis disserere oporteat.

§. 8. Ac prope omnes quidem docti homines, qui in grammatices comparativae studiis versati de linguae graecae formis scripserunt, de hujus suffixi origine inter se discrepant aliique aliam protulerunt sententiam; quae cujusque sit longum est enumerare.

Scripserunt autem de hac re Boppius (vergl. Gramm. III §. 955), Pottius (etymolog. Forschungen II² p. 881 seq.), Ebel (Kuhns Zeitschr. IV, p. 334), Benfey (Kuhns Zeitschr. VII, p. 125), Budenz (das Suffix *κός* [*ικός ακός υκός*] im Griech., Götting. 1858), Buehler (das griech. Secundärsuffix *της*, Götting. 1858), Leo Meyer (vergl. Gramm. der griech. u. lat. Spr. II, p. 556), G. Curtius (Grundz. d. griech. Etym. p. 568, 2. ed.). Equidem Curtio assentiendum esse censeo, qui *δα* suffixum graecum ex *ja* suffixo indogermanico ortum esse contendit. Quomodo enim ex *j* spirante *δ* quasi parasitica ratione prodire posset, exemplis cum e romanis linguis tum ex ipsa graeca lingua allatis satis demonstrasse mihi videtur. Quam sententiam si probes,

1) Patronymica facillime fieri posse andronymica neminem fugiet. Si quis enim magis patronymico quam nomine sibi proprio appellatur, patronymicum paulatim amittit vim patronymicam atque fit andronymicum, quod deinde aliis quoque imponi potest.

jam intelleges, patronymicis graecis accuratissime respondere et sanscrita patronymica, quae *ja* suffixo formata sunt, ut *Dhâumjas* i. e. *Dhûma-sja filius*, et latina nomina gentilia, quorum plurima e nominibus propriis sive praenominibus, ut *Marcius* a *Marcus*, *Quinctius* a *Quintus*, sive cognominibus ut *Plautius* a *Plautus* derivata sunt. Omnino autem *ja* suffixum, cum in derivativis exstat, originem significat; quare antiqui grammatici vocabula derivativa, quae hoc suffixo formata erant, possessivis (*κτητικοῖς*) adnumerare solebant, quae aptius genetiva (*γενικά*) appellare poterant. Neque ignorabant, maxime inter se cognata esse patronymica et possessiva. Nam grammatici [1]) quidam patronymica et possessiva, si eodem modo genetivo casu solverentur idemque significarent ut *Πηλείδης* et *Πηλήιος*, inter se non distinguenda esse censuerunt. Rectissime autem, quod discrimen sit inter patronymicum et possessivum in Bekk. anecd. 852, 14 [2]) definitur: patronymicum derivari „*ἀπὸ μόνου κυρίου, τὸ δὲ (κτητικὸν) καὶ ἀπὸ προσηγορικοῦ*“, et paulo post: „*τὸ πατρωνυμικὸν οὐ δεῖται τοῦ ὑπακουομένου,* [3]) *εἰ μὴ σκάζει περὶ τὸ γένος, οἷον*

Πριαμίδην νόθον υἱόν,

καὶ νοούμενον ἔχει μόνον τὸ υἱὸς ἢ ἔγγονος· τὸ δὲ κτητικὸν δεῖται, καὶ οὐχ ἑνὸς μόνον καὶ δύο, ἀλλὰ καὶ πλειόνων.“ Est igitur patronymicum nil nisi species quaedam possessivorum.

§. 9. Ac re vera in omnibus linguis indogermanicis patronymica, nisi quae genetivo [4]) casu formata aut ex vocabulo,

---

1) Bekk. anecd. 852, 9: „*Λέγουσι δέ τινες ὅτι, εἰ τὸ πατρωνυμικὸν καὶ τὸ κτητικὸν γενικῇ συντάσσεται καὶ ὁμόσημά εἰσι — Πηλείδης γὰρ καὶ Πηλήιος ὁ τοῦ Πηλέως — περιττὸν τὸ γράψαι περὶ κτητικοῦ.*“

2) Eadem fere quanquam fusius praebet Priscianus II, 8, 40.

3) Cfr. Cramer. anecd. Oxon. I, p 7. — E. M. s. *Ἀτρείδης*. — Eustath. 858, 1 seq.

4) In germanica lingua non pauca exstant nomina gentilia e genetivo casu facta, in quibus primo patronymica vis inerat, ut *Hinrichs*, *Adolfs*, *Wilkens*, et ex latina genetivi forma ut *Alberti*, *Matthiae*. E genetivo plur. num. in frisica lingua facta sunt *Abdena*, *Ciresena*. (Cfr.

quod progeniem [1]) significat, composita sunt, uno vel pluribus inter se conjunctis suffixis facta sunt, quae possessiva dici solent. Nam in sanscrita quidem lingua hae patronymicorum terminationes exstant: *a*, *i*, *ja*, *ija*, *êja*, *inêja*, *âjana*, *âjani*, *ajanja*, *êra*, *âira*, *aki*, *ki*, *kâjani*, quarum *a*, *ja*, *êja* usitatissimae sunt; quas ex his quinque simplicibus suffixis: *a*, *ja*, *ka*, *na*, *ra* (*la*) ducendas esse apparet, in quibus possessiva [2]) vis quanquam quodammodo diversa inest. — In bactrica [3]) lingua haec suffixa patronymicam vim habent: *a*, *i*, *ya*, *na*, *ana*, *âni*, *ayana*, quae ex simplicibus suffixis *a*, *ya*, *na* repetenda sunt. — Graeci *ja* et *a* (cf. cap. II) suffixorum ope patronymica formant. — Latini ad gentiliciorum formationem aut *ja* ut in *Marc-iu-s* a *Marcus* aut *la* (*ra*) cum *ja* conjunctum adhibent ut in *Luci-liu-s*; patronymicam [4]) vim habet *na* suffixum in *Aemilianus* et *Octavianus*. — Lituanicae et slavonicae gentes *na* et *ka* suffixis tantum uti videntur, quorum alterum invenitur apud Lituanos in *karal-úna* (i. e. regis filius) et apud Russos in *Il'in* et *Il'iná* (ab *Ilija*) i. e. Eliae filius et filia; atque cum *ow* suffixo conjunctum, in quo possessiva vis inest, *Iwan-ow-na* i. e. Joannis filia (polon. *Ian-ow-na*); alterum suffixum

Ruprecht, die deutschen Patronymica nachgewiesen an der ostfriesischen Mundart.) — Recte Pottius (Ersch u. Gruber's Encycl. s. patronymica) conjicere mihi videtur, italica nomina gentilia ut *Garibaldi*, *Crispi* etiam e genetivis derivata esse.

1) Hac ratione in linguis germanicis praesertim septentrionalibus nomina gentilia formata sunt, ut *Anderson;* angl. *Richardson*, *Johnson*; germ. *Bennigsen.* — Comparari possunt latina patronymica, quae apud poetas tantum exstant, ut *Phoebi-gena* (Verg. Aen. 7, 773) *Martigena* (Ovid.) *Soligena* (Val. Fl.), et graeca ut *Πληιάδων Ἀτλαγενέων* Hes. op. 383.

2) Cf. Bopp, krit. Gr. d. Snskt. Sp. §. 584, 1, 2, 10, 16, 17, 18, 20, 27, 54, 59, 61, 63.

3) Cfr. Justi, Handbuch d. Zendsprache p. 374 seq.

4) Cf. Priscian. II, 6, 33: „nec non possessiva loco patronymicorum invenimus apud Latinos usurpata, ut *Aemilianus Scipio* pro *Aemilii filius* et *Octavianus Caesar.*“ Cf. II, 8, 42.

(*ka*) in masculinis patronymicis cum *ow* suffixo conjunctum exstat in *Iwan-ow-icz* (russ.). — Germani *ka* suffixo solo patronymica fecisse videntur. Nam *ing* suffixum, in qua vis patronymica inest (cf. Jacob Grimm, deutsche Grammatik II, p. 349 seq.) ut in anglosaxonica lingua *Eoppa Es-ing* (i.e. *Esae filius*) ex *ka* ortum esse verisimillimum est (cf. Bopp, vergl. Gramm. §. 950).

§. 10. Quodsi in omnibus fere linguis indogermanicis patronymica e possessivis prodierunt, graeca patronymica ejusdem originis esse verisimillimum est. Quare δα suffixum, cum in ceteris linguis nihil simile exstet, ex *ja* suffixo possessivo Curtius suo jure duxit. Nec sententiae ejus obici potest, cum cetera adjectiva in ιο exstare, in quibus *j* in *i*, non in δ transierit, tum apud Homerum eosque poetas, qui illum secuti sunt, atque in boeotica dialecto adjectiva e nominibus propriis facta patronymicam vim habere. Quidni enim statuamus, Graecos prisco quodam tempore, ubi *j* spirantem, qui sonus ut reliquae spirantes ori et auribus eorum molestus invisusque fieri coeptus est, modo in *i* vocalem mutando modo in spiritum asperum vertendo modo δ litera praemittenda aptiorem ad pronuntiandum fecisse, *ja* suffixi notionem patronymicam specialem a generali possessiva quasi consulto ita distinxisse [1]), ut in patronymicis et diminutivis in διον, *j* literae δ praemiserint, in ceteris derivativis hujus suffixi ope factis *j* in ι vocalem verterint? Nostra igitur sententia Graeci tempore quodam patronymica in *dja-s* formarunt, quam formam *j* in ι solvendo α in ο vertendo Aeolenses lesbiaci in διος [2]), re-

1) Graecos formas, quae unius ejusdemque originis erant, cum diversae notiones eis imponerentur, etiam sonis quodammodo mutandis inter se distinxisse videmus, ut primam personam dual. num. in μεθον et plur. num. in μεθα ex uno fonte fluxisse compertum est. (Cfr. Schleicher, Comp. §. 283 et 285.) — Jure quodam suffixum patronym. eis suffixis adnumerari possit, quae Curtius (K. Ztsch. IV, p. 211 seq.) *individualisirend* appellavit.

2) Simili modo apud Atticos patronymica, quae a vocabulis co-

liqui *j* plane elidendo *α* antiquiorem vocalem retinendo eamque producendo in *δας* (*δης*) mutarunt. Graeci autem *α* masculinis tum praecipue servasse videntur, cum personas denotabant. Quare tot exstant appellativa, quae personas significent cum in *η-ς* tum in *τη-ς* [1]) exeuntia. Atque ex eadem causa non pauca andronymica in *ια-ς* [2]) (*ειας*, *εας*, *ις*) formata esse videntur. Atque in latina quoque lingua vocabula masc. gen., quorum plurima composita sunt, semper fere personas significant ut *advena*, *perfuga*.

Adjectiva autem in *ιο-ς*, quae apud epicos et in boeotica dialecto patronymicam vim habent (cf. §. 3), quasi pro recentiore formarum strue habenda sunt, quae hoc demum tempore facta est, cum quae *δα* suff. patr. origo esset, Graeci jam diu obliti erant. Itaque non mirum est, quod in patronymicis in *ια-δη-ς* ut *Τελαμων-ια-δης* *ια* et *δα* inter se conjuncta sunt, quanquam ejusdem originis sunt.

§. 11. Jam inquiramus, quomodo poetae Graeci *δα* suffixum patronymicum thematis primitivorum adicere soliti sint. Tenendum vero memoria est, a formandi ratione, quae apud scriptores prosae orationis invenitur quamque antiqui grammatici suo jure normam esse statuerunt, eos non recessisse nisi metro coactos. Maxime autem dactylici poetae, ut creticum et paeonem quartum devitent, a norma deflectere coguntur, non ita melici et tragici, qui omnino in patronymicorum usu parciores facilius illos numeros, qui a dactylica poesi plane abhorrent, suis metris accommodare possunt.

gnatos significantibus derivata sunt, *j* in *ε* mutato in *δεός-δοῦς* exeunt ut *θυγατρι-δεός*, *ἀδελφι-δεός* (-*εή*), *ἀνεψια-δεός* (-*εή*), *ὑϊδεός* (-*εή*).

1) Schleichero assentior, qui (Comp. §. 224 p. 436) *της* suffixum ex *tâ* suffixo indogerm. ortum esse contendit, non Boppio, qui (vergl. Gramm. §. 955) *της* ex *târ* derivat. Nam *ρ* in fine verborum apud Graecos abici posse mihi persuadere non possum.

2) Cfr. Papii lexic. nomin. propr. 3. ed., quam curavit Benseler, p. XVII, et XVIII.

Ac primum quidem de eorum patronymicorum formatione, quae secundum normam facta sunt, disseram, nec tamen exempla enumerabo nisi quae apud poetas inveniuntur; e reliquis autem formis patronymicis, quae aut gentilia aut nomina propria sunt, ea tantum afferam, quae aut in aliis aliter formentur dialectis, aut quibus tota patronymicorum formatio illustretur et explicetur.

A. DE REGULARI PATRONYMICORUM FORMATIONE AGITUR.

§. 12. De formatione patronymicorum, quae e thematis masc. gen. in *α* derivantur, in Cram. anecd. oxon. I p. 346[1]) recte praeceptum est: „*εἰ δὲ ἀπὸ τῶν εἰς ʽας᾽ ἢ εἰς ʽης᾽, ὧν ἡ γενικὴ εἰς ʽου᾽ [ἐστιν ἡ πατρωνυμία], διὰ τοῦ ʽαδης᾽ ποιεῖ τὸ πατρωνυμικόν.*" Adicitur igitur *δα* suffixum *α* ultima thematis vocali correpta. — Cujus formationis haec exempla apud Homerum exstant: *Ἀργεά-δης Π* 417; *Ἱπποτά-δης*[2]) *κ* 2, 36. — *Κεά-δης Β* 847; — *Μεγά-δης Π* 695. — Apud poetas qui post Homerum erant, haec inveniuntur: *Χαριά-δαι* (gens Aeginetica) Pind. Nem. 8, 78; *Κλεινιά-δης* (i. e. *Ἀλκιβιάδης*) Ov. Ib. 631, Christod. 82; — et aeolica: *᾿Υῤῥά-διος* Alc. fg. 91; — *Τινά-διος*[3]) Bekk. anecd. 849, 17.

Nonnulla patronymica, quae e primitivis in *ης* derivata sunt, Etymologico Magno (s. *Βουτίδης*) et Prisciano (II, 7, 36) testibus in *ι-δης*, non in *α-δης* desinunt: *Κορυνητί-δης* (a *κορυνήτης*, quod *Ἀρηιθόου* cognomen est, cf. Il. *Η*. 9), quod nusquam nisi apud grammaticos invenitur; — *Τριοπί-δης*, quod Call. Cer. 32 legitur; quod potius ex *Τριόπο*

1) De cunctorum patron. formatione cf. Prisc. II, 7, 36; E. M. s. v. *Βουτίδης*; Eustath. p. 13, 41; Bekk. anecd. p. 849, 31.

2) Patronymica homerica, quae apud alios quoque poetas inveniuntur, typis dilatatis exscripta sunt.

3) Patronymica, quae apud grammaticos tantum inveniuntur, semper fere recepi, quod quin a poetis nobis non servatis repetita sint, vix dubium est.

(Theocr. 17, 69) vel *Τριοπ* (Apd. 1, 7, 4, Steph. Byz.) themate derivandum esse videtur, quam ex *Τριοπα* (cf. §. 34); — *Βουτί-δης*, quod nusquam nisi in *E. M.* pro *Βουτά-δης* invenitur. — Praeterea a Suida nescio quo ex fonte *Ἀγχισίδης* affertur. — Apud prosae orationis scriptores haec ejus formationis patronymica, vel potius gentilicia inveni: *Ἀρσακί-δαι* (ab *Ἀρσάκη-ς*) Diod. Tacit. all.; *Ἀναξαγορί-δαι* Paus. 2, 18, 5; 30, 10; *Διαγορί-δαι* Paus. 4, 24, 3; 6, 6, 2. Ad quae accedit *Εὐεργετί-δας* andronymicum Paus. 4, 21, 2. Quae quin, cum plurima patronymica ante *δα* suffixum *ι* praebeant, ex falsa analogia formata sint, non dubito.

§. 13. Metronymica quoque nonnulla exstant; quae a thematis fem. gen. in *α* ita derivata sunt, ut *α* ante *δα* suffixum fortasse ex analogia patronymicorum e thematis in *ο* derivatorum in *ι* verteretur. Homerus quidem metronymicis nondum usus est; „*ἄτοπον γὰρ ἡγήσατο, τὰς τῶν ἡρώων πράξεις ἐξηγούμενος, ἀπὸ μητέρων παράγειν.*“ [1]) Sed Hesiodus metronymica fecit. Atque haec quidem inveniuntur: *Φιλυρί-δης* Hes. th. 1002 (cf. §. 34 a *Φιλύρα*); *Δαναΐδης* (i. e. *Περσεύς* a *Δανάη* matre appellatus) Hes. sc. 229; *Deioni-des* [2]) Ov. Met. 14, 442; *Νιοβίδαι* *E. M.* 166, 10. Schol. ad *Ω* 604; Schol. ad Eur. Phoen. v. 159. Accedunt e prosa oratione: *Μολιονί-δαι* Apd. Paus.; *Βερενικί-δαι* (Steph. Byz.: „*δῆμος τῆς Πτολεμαΐδος φυλῆς --- ἀπὸ δὲ Βερενίκης τῆς Μάγα θυγατρὸς, γυναικὸς δὲ Πτολεμαίου, ὠνομάσθησαν Βερενικίδαι οἱ δημόται*).“ De ceteris metronymicis cf. §§. 15, 16.

§. 14. De patronymicis e thematis in *ο* ducendis in Cram. anecd. l. l. hoc praeceptum est: „*εἰ δὲ ἀπὸ τῶν εἰς ‛ος’ εὐθειῶν ἐστι [ἡ πατρωνυμία], εἰ μὲν καθαρῶν ὄντων διὰ τοῦ ‛α’ ἐκφέρονται· οἷον Ἥλιος Ἡλιάδης· Θυέστιος Θυεστιά-δης· τὸ Πάνθοος Πανθοΐ-δης καὶ Πανθοίδης ἡμάρτηται. εἰ δὲ μὴ καθαρά, διὰ τοῦ ‛ι’· Ὕλλος*

1) Bekker anecd. p. 851, 29.
2) Hoc patronymicum Benseler falso a *Δηίων* derivavit.

Ὑλλίδης· Κόδρος Κοδρίδης.“ Distinguenda igitur inter se sunt themata impura et pura. Injuria autem his adnumeratur Πάνθοος, quod ex ΠάνθοϜος ortum esse constat; et omnino de puris thematis praeceptum non rectum est, nisi si ea tantum pro puris habentur, quae in ιο exeunt. Quae enim in αιο desinunt, in patronymicis ι vocalem ex impurorum analogia praebent. In qua vocali impurorum offensionis aliquid inesse posse videtur. Quae enim derivativa a primitivis in ο suffixis a consonantibus incipientibus ducta sunt, quaeque acuta ultima primitivi, quae est syllaba ante suffixum, pronuntiantur, ea ο vocalem servare solent, ut τοξό-της, ἱππό-τα, δημό-σιος, κακό-της, δολό-εις (-Ϝεις), λεπτό-τερος, λεπτό-τατος; neque ulla nisi quae in alia syllaba accentum habent ο vocalem primitivi in ε [1]) vel ι debilitant, ut φοβε-ρός, λίθι-νος, νόστι-μος, πολεμι-κός. Quodsi in patronymicis, quanquam ultima primitivi acuta pronuntiantur, tamen ι pro ο invenitur, illud propter sonum quendam vicinum, qui ι maxime amet, inductum esse verisimillimum est. Omnium autem sonorum nullum ι tam adamasse quam j constat, a quo suffixum patronymicum priore quodam tempore incepisse supra demonstravimus.

Patronymica ejus formationis, quae apud Homerum inveniuntur, haec sunt:
Αἰακί-δης; Αἰολί-δης Σ 154, λ 237; Ἀλκιμίδης χ 235; Βοηθοΐδης δ 31, ο 95, 140; Βουκολί-δης Ο 338 (Orph. lap. 457); Δαρδανί-δης; Εὐρυμί-δης ι 509; (Ov. met. 13, 771); Εὐρυτί-δης φ 14, 37; Ἠπυτί-δης Ρ 324; Ἰασί-δης λ 283, ρ 443; (Verg. Aen. 12,392); Ἰμβρασί-δης Δ 250; (Verg. Aen. 10, 123; 12, 343); Ἰφιτί-δης Θ 128 [2]); Κρονί-δης; Μαιμαλί-δης Π 194; Μερμερί-δης α 259; Ναυβολί-

1) In οἰκέ-της etiam ε comparet, quamquam acuta paenultima pronuntiatur.

2) Idem patron. ex optimis codicibus nunc receptum est Ov. met. 13, 257, quo loco antea *Hippasides* legebatur.

δης B 518, ϑ 116; Ὀρμενί-δης I 448, K 266, ο 414; Πανϑοΐ-δης [1]); Περγασί-δης E 535; Τενταμί-δης B 843; Τηλεφί-δης λ 519 (Q. Sm.); Ὑρτακί-δης B 837, M 95, 110, 163; Ὑπειροχί-δης Λ 672.

Apud reliquos poetas haec patronymica ejus formationis exstant: Ἀδραστί-δαι Pind. Ol. 2, 80; Αἰπυτί-δαι or. ap. Paus. 4, 9, 4; Αἰσιμί-δης Tryph. 220; Ἀργασί-δης Nonn. 32, 187; *Astaci-des* Ov. Ib. 513, Stat.; Δὰναί-δαι Eurip.; Δυδνασί-δης Nonn. 26, 73; Ἰναχί-δαι Nic. fg. 106, Eurip. etc.; Κερκαφί-δαι Anthol. IX, 287; Κοιρανί-δας Pind. Ol. 13, 104; Κραναΐ-δαι Eurip. Suppl. 715; Λαβδακί-δαι Pind. Isth. 3, 26; Soph. Eur Phoen. 800; Οἰαγρί-δης Nic. ther. 462; *Oebali-des* Ov. Stat. Val. Fl.; Ὁμηρί-δαι Pind. Nem. 2, 1; Ὀρνυτί-δης Ap. Rh. α, 207; Οὐρανί-δης Hes. th. 486 etc.; Περγαμί-δης [2]) Anth. app. 9, 83; Πυῤῥασί-δης Q. Sm. 2, 247; Σισυφί-δαι Soph. Aj. 190; Ταιναρί-δης Ov. met. 10, 183; 30, 188; Ταντaλί-δης Stasin. [3]) Cypr. frg. 6, 2. Tyrt. Eurip.; Ὠγενί-δαι Steph. B. Hesych.; *Oleni-des* Val. Flacc. 3, 203. — Quorum ex analogia ductum est ex

1) Antiquorum grammaticorum sententia (cf. Herod. ad Δ 228; Cram. anecd. l. l.) Πανϑοί-δης et Βοηϑοί-δης per synaeresin legenda sunt. Sed cum Romani, qui *οι* diphthongum semper in *oe* mutare solent, *Panthoi-den*, non *Panthoe-den* praebeant, atque omnium consensu Δητοΐδης patronymico, de quo §. 16 disseremus, diaeresis conveniat, etiam Πανϑοΐδης et Βοηϑοΐδης per diaeresin scribenda esse censeo.

2) I. e. Λαομέδων; hoc patronymicum, non ab homine quodam, sed a Πέργαμος arce derivatum esse apparet. Maxima autem ex parte poetae, cum e locorum nominibus patronymica ducunt, ἥρωας ἐπωνύμους, quos quasi derivandi causa interponant, fingere solent. Sic Attalus, Pergami rex a Nicandro fg. 104. Τευϑρανίδης appellatur, quod non tam recta via ex Τευϑρανία quam ex Τεύϑρας rege heroico ducendum est; eodemque modo *Hyacinthus Taenarides* Ov. m. 10, 183 ex Ταίναρος heroe, cf. Paus. 3, 14, 2. Aliter sese habet Περγαμί-δης, quocum conferas *Berecyntia-des venator* Ov. Ib. 506, et *Ephyreiades* Stat. Theb. 6, 652 et *Minciades* (i. e. Vergilius) Juvenc. or. 1, 10, quae recta via e locorum nominibus ducta sunt.

3) Vide C. H. Muelleri opus, quod inscriptum est: *de cyclo Graecorum epico et poetis cyclicis.*

Romulo latino themate *Romuli-dae*, Lucr. 4, 681; Pers. 1, 31; Verg. Aen. 8, 638.

§. 15. Patronymica, quae e thematis in *ιο* derivata sunt, *α* vocalem principalem ante *δα* suffixum servarunt: quam in aliis quoque derivativis thematorum in *ο* servari constat, ut *γοά-ω* a *γόος*, *ἐργάζομαι* ab *ἔργον*. Haec ejus formationis patronymica apud Homerum exstant: *Ἀρκεισιά-δης* *δ* 755, *ω* 270, 517; *Ἀσιά-δης* *M* 140, *N* 560, 759, 771, *P* 584; *Ἀσκληπιά-δης* *Δ* 204 etc. *Γυρτιά-δης* *Ξ* 512; *Δεξιά-δης*[1] *H* 15; *Θαλυσιά-δης* *Δ* 548; *Μενοιτιάδης*; *Σεληπιά-δης* *B* 693; *Τερπιά-δης* *χ* 330; *Φαυσιά-δης* *Λ* 578.

Apud poetas posterioris aetatis haec inveniuntur: *Ἁγνιά-δης* Ap. Rh. *α* 105, 1296, *β* 856; *Berecyntia-des* Ov. Ib. 506; *Ἡλιά-δαι* Steph. Byz. s. *Κάμιρος*, *E. M.*, Strab.; *Thespia-des* Val. Flacc. 1, 124; 2, 367; *Thestia-des* Ov. met. 8, 303, 434; fast. 5, 305; *Laia-des* Ov. met. 7, 759; *Ναυπλιά-δης* Ap. Rh. *α* 136. — Accedunt nonnulla patronymica, quae e nominibus gentiliciis romanis derivata sunt: *Memmia-des* Lucr. 1, 27; Anth. VI, 86; *Junia-des* Auson. idyll. 11, 36; *Annia-des* Claud. 1, 8; *Honoria-des* Claud. 10, 341; quibus adnumerari potest *Minciades* (Vergilius) Juvenc. or. 1, 10, quod a *Mincio* flumine ductum est. — Denique haec metronymica, quae e thematis fem. gen. in *ια* derivata sunt, eodem formandi genere utuntur: *Ilia-des* (Romulus aut Remus) Ov. fast. 5, 565; *Maia-des* Prisc. II, 6, 34.

§. 16. E thematis in *ι* haec duo tantum patronymica vel potius metronymica derivata sunt: *Λητοΐ-δης*, quod primum Hom. h. in Merc. v. 158 et

1) Legitur *H* 15:

Γλαῦκος δ' Ἱππολόχοιο πάϊς, Λυκίων ἀγὸς ἀνδρῶν,
Ἰφίνοον βάλε δουρὶ κατὰ κρατερὴν ὑσμίνην
Δεξιάδην, ἵππων ἐπιάλμενον ὠκειάων,
ὦμον.

Adnotatum est in schol. *A* ad hunc locum: „*εἴτε ὄνομα πατρωνυμικὸν τὸ Δεξιάδην εἴτε ποιότητος ἢ τόπου ἐπίῤῥημα, δύναται καὶ τοῖς ἄνω καὶ τοῖς ἑπομένοις συνάπτεσθαι· ἢ γὰρ Ἰφίνοον Δεξιάδην ἢ βάλε δεξιάδην ὦμον ἢ δεξιάδην ἐπιάλμενον, ἀπὸ τῶν δεξίων μερῶν ἐφαλλόμενον.*“

Hes. sc. 479 legitur. Cujus primitivum in *ι* desiisse et ex vocativo casu *Λητοῖ* et ex inscriptionibus, in quibus nominativo casu *ι* subscriptum est, ut *Διονυσῳ* (C. I. n. 2151), quae scriptura Heriodiani testimonio (Bekk. anecd. p. 1204.) affirmatur, elucere mihi videtur. Nec tamen Ahrensio, qui (K. Z. III. p. 81 seq.) *οι* esse principalem illorum thematorum terminationem contendit, sed potius Curtio assentior, qui (Erläuterungen zu meiner griechischen Schulgrammatik p. 49) ea in *οFι* principio exiisse docuit. *Λητοΐδης* autem per diaeresin scribendum esse censeo, quod et *Λητοΐδου* (Anth. app. 213, 4) in pentametri fine legitur, et Statius (Theb. 1, 663, 695) *Latoidem*, non *Latoedem* scripsit.

Alterum metronymicum est *Coronī-des* i. e. Aesculapius, quod legitur Ov. met. 15, 624; fast. VI, 746; Ib. 404. Quod propter ī productum ut videtur Constantius Fanensis (apud Burmannum ad Ov. Ib. 404) a *Κορωνεύς*, quem Aesculapii avum fuisse putabat, derivari voluit. Sed ex Ov. met. 2, 542 seq. apparet, Fanensem Coronidem Coronei filiam, quam Minerva in cornicem mutavit, falso pro Aesculapii matre habuisse, quae Phlegyae filia erat (cf. Paus. 2, 26, 7). Productum autem ī in Coronī-des esse, cujus primitivum *Κορωνῖ(δ)* est, apud Ovidium vix mirum est, qui etiam in *Belīdes, Lycurgīdes, Dryantīdes, Amyclīdes* (cf. §. 33.) contra normam metri gratia longa paenultima usus est.

Huc non spectant gentilicia *Ἀγι-ά-δαι* et *Βακχι-ά-δαι*. Nam in primitivis eorum *Ἆγις* et *Βάκχις* ut in multis aliis *ις* syllaba Doriensium maxime proprio more ex *ιας* correpta[1]) est.

---

1) Cfr. Lobeck path. p. 500 seq. — C. Keil, spec. onom. p. 78. — Benseler in Papii lex. nom. propr. p. XVIII — Mullach, Gramm. d. griech. Vulgärspr. p. 133. — Contractio *va* syllabae in *u* et *ja* (*ια, ιο, iu*) in *ι*, quam indici grammatici *samprasaranam* appellarunt omnium fere linguarum indogermanicarum propria est. E latina et graeca posterioris aetatis lingua exempla collegit Ritschelius in eo opere, quod inscriptum est: *de declinatione quadam latina reconditiore quaestio epigraphica.* —

Ἀγιάδαι igitur et *Βακχιάδαι* e thematis *Ἀγια* et *Βακχια*, non ex *Ἀγι* et *Βακχι* ducenda sunt. Nonnunquam tamen etiam in patronymicis *ια* syllaba in *ι* contracta est. Legitur enim *Ἀγίδαι* Paus. 3, 2, 1 et *Βακχίδαι* Paus. 2, 1, 1. Diod. 7, 7. Atque eandem contractionem habes in andronymicis ut *Ἀγησίδης*, *Ἐρυξίδης*, *Ζευξίδης* all., quorum primitiva *Ἀγησίας*, *Ἐρυξίας*, *Ζευξίας* sunt. — Utrum eodem modo *Ἠλιά-δαι*, quod nomen Eliensium St. Byz. laudat, ab *Ἠλια* — *Ἠλι(δ)* derivandum sit, an potius ex eorum patronymicorum analogia, quae *ιο* suffixi ope (cf. §. 25 seq.) formantur, explicandum sit, dijudicare non ausim.

§. 17. Hoc unum patronymicum inveni, *Othryades* Verg. Aen. 2, 319, 336, quod ex *Ὀθρυ* themate in *υ* derivari solet. Sed cum in eo *α* copulativa vocalis nullo modo esse possit, potius *Ὀθρυα* themate (cf. *Ὀθρύας* andronymicum Theogn. can. p. 42, 28) statuendum esse censeo, quod ex *Ὄθρυς*, quod vocabulum Curtius (Grundz. d. gr. Et. n. 405) cum *ὀφρύς* comparavit, simili modo factum est quo *Βοτρύ-ας* ex *βότρυ-ς*, *Ἰχθύας* ex *ἰχθύ-ς*, *Βαθύ-ας* ex *βαθύ*, *Πολύ-ας* ex *πολύ*. Praeterea conferas *Εὐρυά-δης* andronymicum (χ 267), de quo *E. M.* hoc praebet: „*παρὰ τὸ εὐρὺς πατρωνυμικῷ τύπῳ Εὐρυάδης.*"

§. 18. De formatione patronymicorum, quorum primitiva in consonantem aliquam desinunt, in Et. M. s. *Λαομεδοντιάδης* recte praescriptum est: „*πᾶσα γενικὴ εἰς ʿοςʾ διὰ τοῦ ʿιδηςʾ ποιεῖ τὸ πατρωνυμικόν.*" Invenitur igitur in eis *ι* vocalis ante *δα* suffixum; quae quanquam parasitico modo ex j prodiit (*Πελοπ*-jας *Πελοπι*jας), tamen jure quodam vocalis copulativa haberi potest.

Pauca exstant patronymica, quae e thematis in gutturalem aliquam derivata sunt:

Ὑλακ-ίδης Hom. ξ 204. Dubium est, utrum cum Choerobosco 305, 19 *Ὕλαξ*, an cum schol. ad Ω 566 et Eustathio p. 1758, 25 *Ὕλακος* primitivum accipiendum sit. Sed cum etiam appellativa, quorum themata *ακ* syllaba

finiuntur, principio in *ακο* desierint, (cf. Bopp, vergl. Gram. §. 949) omnino dijudicari non potest, utrum hoc patronymicum jam ab *Ὑλακ* themate, an ex *Ὑλακο* principali derivatum sit. Nec aliter judico de *Ἀμπυκ-ί-δης* i. e. *Μόψος* (Hes. scut. 181 etc.), cujus pater et *Ἄμπυκος* (Schol. ad Ap. Rh. α 65) et *Ἄμπυξ* (Paus. 5, 17, 10) appellatur. Sed primitiva patronymicorum *Atrac-i-des* Ov. m. 12, 209 et *Φοινῑκί-δης*, quod andronymicum est, semper in *κ* desinunt. — Accedit *Ὀρτυγ-ί-δης* Tryph. 178, quod ab *ὄρτυξ* (*ὀρτυγ*) jocoso sensu ad garrulitatem significandam ductum esse videtur.

§. 19. E thematis in labialem litteram exeuntibus haec patronymica derivata sunt:

Ἠνοπ-ί-δης Ξ 443; *Οἰνοπ-ί-δης* Ε 704, quae ut multa alia exornandi causa ab Homero ex adjectivis facta sunt. Accedunt *Κεκροπ-ί-δης* Eurip. Phoen. 858 etc., quod inprimis ethnicam habet significationem, *Πελοπ-ί-δης* Aesch. Ag. 1600 etc.; addi potest *Μεροπ-ί-δαι* Strabo 13 p. 586.

§. 20. Quae patronymica e thematis in *τ* secundam normam derivata sunt, cum ultima thematis semper aut natura ut in *Φερητ* aut positione ut in *Ἀβαντ* producta sit, ea a dactylico metro plane abhorrent; quare alia ratione (cf. §. 28.) formata sunt ab epicis. Sed lyrici et tragici poetae eadem qua prosae orationis scriptores formatione usi sunt:

Κρεοντ-ί-δας Pind. Nem. 6, 67; *Παλλαντ-ί-δαι* Eurip. Hipp. 35; *Φερητ-ί-δης* Soph. fg. 345; *Χαλκωδοντ-ί-δαι* Eur. Jon. 59 (i. e. Euboenses).

E themate in *δ* derivatum est *Μελαμποδ-ί-δαι* Anth. app. 371 (cf. Plato Jon. 358 E; Pausan. 6, 17, 6). Miro modo formatum est *Ἀρκασ-ί-δης* Call. h. in Dian. v. 216, quod ab *Ἀρκαδ* themate derivatum est, de quo Steph. Byz. s. *Ἀρκάς*: „*τὸ πατρωνυμικὸν Ἀρκασίδης· ὤφειλεν οὖν Ἀρκαδίδης, ἀλλὰ διὰ τὸ κακόφωνον οὕτως ἐγένετο· τὸ θηλυκὸν Ἀρκασίς.*“ Sed cum et in aliis formis, quales *Θουκυδίδης Λυκο-*

μηδίδης ab eadem cacophonia Graeci non abhorruerint neque δ ante ι in σ mutare soliti sint, hanc formam Callimachus, qui grammaticus erat, artificiose sibi ipse fecisse videtur.

§. 21. Permulta exstant patronymica, quae secundum normam e thematis in ν derivata sunt. Ac primum quidem apud Homerum haec inveniuntur:

Ἀγα-μεμνον-ί-δης α, 30; *Αἱμον-ί-δης* Δ 364, ρ 467; *Ἀνδραιμον-ί-δης* Η 468; *Ἁρμον-ί-δης*[1]) Ε 59; *Εὐαιμον-ί-δης* Ε 76, Λ 810 (Tryph. 181); *Ἰησον-ί-δης* Η 468, Ψ 747; *Ἱκεταον-ί-δης* Ο 546; *Παιον-ί-δης* Λ 338 (Q. Sm. 6, 550); *Πολυαιμον-ί-δης* Θ 270; *Τεκτον-ί-δης* ϑ 114; *Ὑπεριον-ί-δης*[2]) μ 176; *Φραδμονίδης* Θ 257.

Apud poetas, qui post Homerum vixerunt, haec patronymica inveniuntur:

Αἰσον-ί-δης Hes. Pind.; *Ἀκμον-ί-δης* Alcm. fg. 108; *Ἀμαϑαον-ί-δης* Hes. fg. 222 (quod cum Welckero in *Ἀμυϑαονίδης* corrigendum esse videtur); *Alemon-i-des* Ov. met. 15, 26; *Auson-i-dae* Verg. Aen. 10, 564; *Biston-i-dae* (= Bistones) Val. Fl. 5, 552. *Δηιον-ί-δης* Call. h. in Dian. 209; *Δολοπιον-ί-δης* Euphor. fg. 36; *Echion-i-des* Ov. met. 3, 513. 701; Ov. Nonn. 46, 105; *Iason-i-des* Stat. th. 6, 340; *Ixion-i-des* Ov.

---

1) Legitur Ε 59:

Μηριόνης δὲ Φέρεκλον ἐνήρατο Τέκτονος υἱὸν
Ἁρμ-ονίδεω.

Bekkerus et alii schol. B. L. secuti scripserunt *τέκτονος Ἁρμονίδεω* pro andronymico accipientes. Nil tamen impedit, quominus *Τέκτων* andronymicum scribatur et *Ἁρμονίδεω* pro patronymico accipiatur (cf. ϑ 114 *Τεκτονίδης*). Nec enim solum Homerus iis hominibus, quos quasi exornandi et illustrandi causa sibi finxit, nomina dedit, quae vel dignitatem vel mores eorum vel quibus rebus occupati sint, significent, sed etiam patronymica iis adjecit, quae similem aut omnino ornantem habent notionem. Simili ratione in russico quodam carmine epico, quod nuper repertum est, patronymica usurpantur (cf. Bistrom, Zeitschrift für Völkerpsychologie und Sprachwissenschaft V, p. 192).

2) Hoc patronymicum quod apud Hesiodum, hymnorum poetas, Pindarum, alios saepius legitur, in homericis carminibus hoc uno tantum loco libri μ legitur, quem posterioris originis esse notum est.

m. 8, 566; Λυκαον-ί-δης Theocr. 1, 124; Μαιον-ί-δης Anth. Ov. etc.; *Mygdon-i-des* Verg. Aen. 2, 342; *Ophion-i-des* Ov. m. 12, 245; Πανδιον-ί-δης Dion. P. 1024; *Parthaon-i-des* Val. Fl. 3, 705; Φιλαμμον-ί-δας Theocr. 24, 108.

In quibusdam linguae Graecae dialectis e thematis in ων-ωνος andronymica ex analogia patronymicorum facta inveniuntur, in quibus δης (δας) terminatio ipsi themati ι vocali non intercedente adicitur; cujus formationis inprimis apud Boeotos multa exstant exempla, ut:

Αἰσχρών-δας (C. I. n. 1599), Ἐπαμεινών-δας, Ἑρμαιών-δας, Παγών-δας, Σκιρφών-δας alia. Sed etiam Styrenses Euboici, qui ionicae gentis erant, andronymicis ejus formationis usi sunt. Nam in laminis plumbeis apud Styram urbem repertis, quae Franciscus Lenormant in Museo Rhenano tom. 22. p. 276 vulgavit, nomina scripta sunt, quae eadem ratione formata sunt: ΙΠΠΟΝΔΕΣ[1] (n. 57), ΤΙΜΟΝΔΕΣ (n. 183), ΜΕΛΙΝΔΕΣ (n. 121). Atque a Plutarcho (Sol. cap. 14) tyranni cujusdam Euboici nomen commemoratur, quod est Τυννών-δης. Sed in aliis quoque quibusdam dialectis eodem modo andronymica formata esse videntur; nimis tamen pauca exempla inveni, quam e quibus certo judicari possit. Exstant autem apud Sicilienses: Χαρών-δας (legislator Catanae urbis Plat. rep. 10, 599 E); Φιλών-δας (pastor apud Theocr. 3, 1). Praeterea Λαιτών-δας Sicyonius quidam apud Paus. 6, 17, 5. commemoratur.

§. 22. Satis multa patronymica maxime homerica exstant, quae e thematis in ρ derivata sunt. In omnibus autem fere, cum primitiva eorum aut nomina agentia in τορ aut composita ex ηνορ sint, magis inest vis quaedam exornandi, de qua cf. adnot. ad §. 21.

Nondum enim apud Homerum Ὑπερίων Solis patrem significare, sed epitheton ornans esse, inter omnes constat.

1) Falso transcripsit Lenormant: Ἱππόν-δης, Τιμόν-δης, nam et ex analogia boeoticorum nominum et ex primitivorum ut Τίμων Τίμωνος paenultimam productam esse apparet.

Leguntur autem apud Homerum haec:

Ἀκτορ-ί-δης Π 189; Ἀλαστορ-ί-δης Υ 463; Ἀλεγηνορ-ί-δης Ξ 503; Ἀντηνορ-ί-δης (Verg. Q. Sm.); Δαμαστορ-ί-δης Π 416 etc. (Q. Sm.); Ἑκτορ-ί-δης Σ 401; Εὐηνορ-ί-δης β 242, χ 294; Θεστορ-ί-δης Α 69, Μ 394 (Ov. Tryph.); Καλητορ-ί-δης Ν 541. Μαστορ-ί-δης Ο 438, β 158, ω 452; Νεστορ-ί-δης (Tryph.); Ὀνητορ-ί-δης γ 282; Πεισηνορ-ί-δης α 429, β 347, υ 148; Πολυκτορ-ί-δης σ 299, χ 243; Φιλητορ-ί-δης Υ 457.

E poetis posterioris aetatis haec accedunt:

Ἀγηνορ-ί-δης Ap. Rh. β 178 etc. Ov. Val. Fl. Orph. Nonn.; Ἀκεστορ-ί-δαι Call. lav. 34; Ἀλεκτορ-ί-δης Orph. arg. 139; Ἀμυντορ-ί-δαι Pind. Ov.; Ἀρεστορ-ί-δης Ap. Rh. α 112, 325.

§. 23. Jam inquiramus, quomodo e thematis, quae Ϝ vel σ spirantibus finiuntur, patronymica derivata sint. Atque graeci quidem grammatici (Cram. anecd. epim. I 346) haec praeceperunt: „ὁμοίως δὲ καὶ ἀπὸ τῆς εἰς ʽουςʼ γενικῆς διὰ τοῦ ʽειδηςʼ γίνεται ἡ παραγωγή· οἷον Ἡρακλῆς Ἡρακλεΐδης καὶ Ἡρακλείδης· καὶ ἀπὸ τῶν εἰς ʽευςʼ εὐθειῶν διὰ τοῦ ʽειδηςʼ. οἷον Πηλεύς Πηλεΐδης, Πηλείδης.“ Patronymica igitur, quae secundum normam e thematis in ευ sive εϜ — de thematis in σ jam infra agam — derivata sunt, in ειδης desinere recte statuerunt. Atque hoc quoque recte praescriptum est, ειδης contractum esse ex εΐδης. Nam ex Ἀτρευ primum Ἀτρεϝ-ί-δης, deinde digammo eliso Ἀτρε-ΐ-δης, denique per synaeresin Ἀτρείδης factum esse apparet.

Haec ejus formationis patronymica apud Homerum exstant:

Ἀζείδης Β 513; Αἰγείδης Α 265; Ἀμαρυγκείδης Β 622; Ἀτρείδης, quod omnium patronymicorum creberrimum est; Καινείδης Β 746; Νηλείδης Ψ 652 (Q. Sm. 2, 369); Οἰνείδης Ε 813; Ὀτρυντείδης Υ 383; Πηλείδης; Τυδείδης; Φυλείδης.

Poetarum posterioris aetatis haec accedunt:

Aenidae (i. e. Cyziceni ab *Αἰνεύς* nominati cf. Orph. Arg. 500) Val. Fl. 3, 4; *Ἀχιλλείδης* Anth. Ov. Christod.; *Ἐρεχθεῖδαι* (Athenienses) Soph. Ant. 982 etc.; *Θησεῖδαι* (Athenienses) Soph. etc.; *Κρηθείδης* Pind. Pyth. 4, 270; Ap. Rh. *γ* 357; *Νηλείδης* Ap. Rh. *α*, 958; Ov. met. 12, 533; *Penthīdes* Ov. Ib. 445, 605; *Πευκείδης* Hes. sc. 187; *Terēīdes* Ov. Ib. 436; *Phinīdae* Ov. Ib. 273.

Jam quaerendum est, utrum in his patronymicis paenultima per synaeresin an per diaeresin apud Homerum scribenda sit. Omnium autem doctorum hominum, quantum equidem scio, primus Brunckius (ad Ap. Rh. *α* 58) diaeresin his formis adjudicavit: „venustius in versu scribi *Καινεΐδης τετρασυλλάβως* absque synaeresi.“ Post eum inprimis I. Bekkerus in altera carminum homericorum editione „versu magistro diphthongos patronymicorum dissolvit.“ Alii vero docti homines, inter quos F. A. Wolfius (praef. ad Odyss. 1794 p. XI seq.), G. Hermannus (in hymnis homericis), Lobeckius (pathol. graec. serm. II p. 10, 14), synaeresin apud Homerum retinuerunt. Quorum quae sententia probanda sit, non facile est dijudicatu. Hoc tamen jam inter omnes constat, apud Pindarum et in canticis tragicorum haud raro statuendam esse diaeresin. Ex quo quidem de Homeri sermone nihil concludi potest: alia enim est dialectus epica, alia lyricorum et tragicorum. At jure quodam Bekkerus versu magistro diphthongos patronymicorum dissolvisse videri potest; nec enim usquam apud Homerum *ει* syllaba in arsi, semper in thesi invenitur. Nihilo tamen secius Bekkero assentiri nequeo. Quanquam enim, postquam *F* inter *ε* et *ι* ejectum sit, aliquamdiu illas vocales per diaeresin pronuntiatas esse concedendum est, plane tamen ignoramus nec ullo modo conjectura assequi possumus, utrum hac ipsa aetate, qua carmina homerica orta sint, diaeresis usitata fuerit, an poetae homerici ut in aliis rebus sic in eo quoque, quod *ει* syllabam in arsi non posuerint, prioris temporis usum secuti sint. Ceterum omnium vocalium *ε* et *ι* facillime in *ει* diphthongum

coalescere jam inter omnes constat. Nec dubitandum est, quin Alexandrinorum tempore *ε-ι* non solum in *ει* diphthongum coaluerint, sed etiam *ει* diphthongus jam in *ι* monophthongum transierit. Si vero etiam Ovidius in *Terĕīdes*[1]) diaeresin servavit, non tam antiquioris temporis usum (cf. I. Bekker homer. Blätter p. 308), quam femininorum patronymicorum analogiam (cf. §. 57.) secutus esse videtur.

Patronymicis, quae e thematis in *F* derivata sunt, adnumerandum esse videtur *῾Ηρώ-δης* vel *῾Ηρῴ-δης* andronymicum, cujus primitivum *ἡροF* ex *ἡρο-Fο* decurtatum esse verisimillimum est (cf. Curtius, Erläuterungen p. 51). — Fortasse huc quoque spectat *Μινῴδης*, quod patronymicum in *E. M.* saepius invenitur. Si enim revera *Μῖνως* et *Manu-s*, qui secundum Indorum fabulas hominum genitor est, inter se respondent (cf. Kuhn in K. Z. IV p. 80 seq.), utriusque nominis forma antiquior *Mâ-na-va*[2]) fuisse videtur, ex qua et skrt. *Manu-s* et gr. *ΜῖνοFο-ς*, *ΜῖνοF-ς*, *Μῖνως* prodire poterant.

§. 24. Ex analogia patronymicorum e thematis in *ευ* ductorum formae in *ειδης* etiam tum exspectantur, cum themata primitivorum in *ες* desinunt. Ut enim in his *F* eliso sic in his *σ* eliso *ε* et *ι* in *ει* diphthongum contrahi debebant. Atque haec quidem ejus formationis exempla exstant:

Πολυθερσεί-δης[3]) Hom. χ 287; *Μεγαμηδεί-δης* h. in Merc. 100; *Ἐπικυδεί-δης* orac. apud Herod. VI,

---

1) Ov. Ib. 436 legitur: *Tantalides tu sis Tereidesque puer.*

2) Non *man* sed quae similis notionis est *mâ* radicem esse puto, ex qua *nava* suffixi ope, quod in *nu* *νυ* corripi potest, non solum scrt. *ma-nvê* et graec. *μηνύω* praesentia, sed etiam substantiva *Ma-nu-s* et *Μῖ-νω-ς*, in quo radicis productio servata est, derivata esse possunt. Ejusdem cujus scrt. *Manus* originis germ. *Mannus* (Tacit. Germ. 2.) esse jam satis notum est.

3) Falso Steinkius (*de patronymicis graecis Elbingae* 1846) hoc patronymicum a themate in *α* derivat. Sed potius *-θερσης* a *θάρσος* substantivo ductum est, quod aeolice sonat *θέρσος*, a qua forma alia quoque andronymica Homerica propagata sunt ut *Θερσίτης*, *Ἁλιθέρσης*.

86; *Εὐηρείδης* Call. lav. 81, 106; Theocr. 24, 17. — At contra ut in ceteris derivativis, quae e thematis in *ες* propagata sunt, sic in patronymicis quoque et andronymicis ad exemplum eorum factis paenultima multo saepius *ι* quam *ει* praebet: *Πλεισθενί-δαι* Aesch. Ag. 1569; *Leoprepi-des* Ov. Ib. 510; *Ἀχαιμενί-δης* Christod. 389. et accedunt andronymica paene innumerabilia ut *Εὐρυκρατίδης*, *Ἀντιμενίδης*, *Εὐανθίδης*, *Τιμηγενίδας* alia.

Quod vero praeceptum de andronymicis hujus generis in *E. M.* s. *Ἀτρείδης* legitur: „*ταῦτα* (sc. *τὰ εἰς ῾ης᾿ εἰς ῾ους᾿ ἔχοντα τὴν γενικὴν*) *εἰ μὲν βραχείᾳ παραλήγεται, διὰ τοῦ ῾ι᾿ γράφεται, Εὐτυχής Εὐτυχίδης* etc. - - · *εἰ δὲ μακρᾷ παραλήγεται, διὰ τῆς ῾ει᾿ Εὐήρης, Εὐηρείδης*," id ne falsissimum sit vereor. Nec enim solum interdum in brachyparalectis *ει* diphthongus invenitur ut in *Ἱπποκρατείδης* (C. I. n. 285); *Ἐπιμενείδης* (C. I. n. 302, cf. Lobeck paralip. p. 5), quae quidem exempla itacismo deberi videntur, atque apud Aristophanem Ach. 220 *Λακρατίδης*, quod in omnibus codicibus legitur, jure suo Bentleyus in *Λακρατείδης* mutavit, sed etiam ea andronymica, quae cum a thematis macroparalectis derivata sint, praecepto illo per *ει* scribenda sunt, semper fere *ι* vocalem praebere, ut *Ἀγαμηδίδης*, *Θρασυμηδίδης*, *Ἐπικυδίδης*, *Ἀμφηρίδης*, *Εὐανθίδης*, Lobeckius (l. l.) demonstravit. Nec tamen ei assentiri possum patronymica per *ει*, andronymica per *ι* scribenda esse. Breviorem enim formam eamque metro firmatam habes in eis tribus patronymicis, quae supra laudavi. Potius hoc mihi statuendum esse videtur: communi sermoni jam ante illud tempus, quo *ει* et *ι* eodem modo pronuntiarentur, nullas nisi in *ι* formas usitatas fuisse, poetas vero, cum metro cogerentur, priorem formationem in *ει* servasse.

Sed ea patronymica, quae e thematis in *κλης* (*κλεϝος*) propagata sunt, jam apud Homerum *ε* ejecerunt. Exspectatur enim v. c. ex *Ἡρακλῆς* *Ἡρακλεϝεσ-ί-δης*, quod spirantibus elisis in *Ἡρακλεείδης* contrahi debebat. Constanter autem *Ἡρακλείδης* invenitur. Quo spectant haec

patronymica: *Ἡρακλεί-δης* Hom.; *Ἰφικλεί-δης* Hes. sc. 111, Pind.; *Neoclī-des* Ov. pont. I, 3, 69; *Οἰκλείδας* Pind. Ol. 6, 20. Aesch. Sept. 382.

B. QUOMODO POETAE DACTYLICI METRI GRATIA PATRONYMICA FORMAVERINT, EXPONITUR.

Poetas dactylicos ut ab hac, quam modo perlustravimus, formatione patronymicorum recedant haud raro metro cogi neminem fugiet. Nec enim conveniunt metro dactylico patronymica secundum normam facta, quorum primitiva si in vocalem exeunt, macroparalecta, si in consonantem, macrocatalecta sunt; nec minus a metro dactylico ea abhorrent, quorum primitiva, si in vocalem exeunt, tribrachyn, si in consonantem, pyrrhichium faciunt.

§. 25. Maxima patronymicorum pars, quae e thematis prioris generis derivata sunt, ante *δα* suffixum *ια* litteras praebent ut *Ἀγχῑσ-ιά-δης* ab *Ἀγχῖσα*, *Τελαμων-ιά-δης* ab *Τελαμών*. Qua forma metri causa poetas uti jam antiqui grammatici intellexerunt; legitur enim apud Eustathium 13, 11: „*Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι οὐκ ἀεὶ τὸ ʽαʼ ποιητικῶς πλεονάζει ἐν τοῖς διὰ τοῦ ʽιδηςʼ πατρωνυμικοῖς, ἀλλὰ μόνον ἐξ ἀνάγκης, ὅτε πρὸ τοῦ ʽιʼ μακρά ἐστι συλλαβή· οἷον Τελαμωνίδης Τελαμωνιάδης, Νηληΐδης Νηληϊάδης, οὕτως οὖν καὶ Πηληΐδης, Πηληιάδης· εἰ γὰρ μὴ πλεονάσῃ ἐν τοῖς τοιούτοις τὸ ʽα,ʼ καὶ οὕτως ἀπαρτισθῇ δάκτυλος, οὐ συντελοῦσιν εἰς μέτρον ἡρωϊκὸν διὰ τὸ καταπεραιοῦν εἰς πόδα ἀμφίμακρον.*“ Quae autem esset natura illius *ια* syllabae, inter antiquos grammaticos discrepabat; cf. Cramer. anecd. Oxon. I p. 443 s. *Χαλκωδοντιάδης· „οἱ μὲν λέγουσι, ἀπὸ εὐθείας Χαλκωδοντιὰς γίνεσθαι, οἱ δὲ ἀπὸ τοῦ Χαλκωδόντιος κτητικοῦ. ἀλλʼ οὐδέποτε τὰ πατρωνυμικὰ ἀπὸ τοῦ κτητικοῦ γίνεται, ἀλλʼ ἀπὸ κυρίων· ἄμεινον οὖν πλεονασμὸν λαμβάνειν. γέγονεν οὖν ἀπὸ τῆς περιττοσυλλάβου γενικῆς·*

ὡς γὰρ Ἀγαμεμνονίδης, Τεκτονίδης οὕτως Χαλκώδοντος Χαλκωδοντίδης καὶ πλεονασμῷ Χαλκωδοντιάδης."

Harum sententiarum primam negligendam esse censeo non solum quod parum credibile videtur a femininis derivata esse marium nomina, sed etiam quod, cum *Χαλκωδοντίς* praeter *Χαλκωδοντιάς* exstet, quae hujus *α* origo sit, iterum quaerendum est.

Quae vero harum sententiarum graecis grammaticis maxime arridebat, *α πλεονάζειν* vel per epectasin ionicam (cf. Gregor. Corinth. p. 488 ed. Schäfer) inductum esse, ea nostrae aetati minime probatur. Nec enim unquam poetas, quanquam a communi sermone formis modo magis compressis modo magis extentis utendo longe recedebant, sonos supervacaneos et quasi otiosos metri tantum causa inculcasse e grammatica comparativa cognovimus.

Quare secunda potius earum quas supra laudavi sententiarum, quam Tryphonis fuisse ex Bekk. anecd. p. 849 apparet, accipienda esse videtur. Cum enim in gentiliciis qualia *Δηλ-ια-κός*, *Κορινθ-ια-κός* *ια* et *κο* suffixa, quorum utrumque possessivam habet vim (cf. §. 9.), inter se conjuncta sint, quidni eodem modo in patronymicis in *ιαδης* *ια* et *δα* suffixa, quorum utrumque habeat patronymicam vim (cf. *Τελαμώνιος Αἴας*), inter se conjuncta esse statuamus? Neque huic sententiae obstat, quod *δα* suffixum ejusdem atque *ιο* originis est (cf. §. 10). Nam poetae homerici, cum patronymica in *ιαδης* facere coepissent, unde *δα* suffixum ortum esset, jam obliti erant. Concedendum autem est poetas hoc formandi genere nunquam fere nisi metro coactos usos esse.

§. 26. Jam quomodo e singulorum thematorum generibus patronymica hujus formationis deriventur indagemus. — Ac primum quidem e t h e m a t i s i m p u r i s m a c r o p a r a l e c t i s i n *α* haec patronymica Homerus derivavit:

Ἀγχισ-ιά-δης (Verg.); *Θυεστ-ιά-δης* δ 518 (Ov. Qu. Sm. Claud.); *Λαερτ-ιά-δης* (*Λαρτ-ιά-δης* Eurip. Anth.). Quorum extrema duo e *Λαέρτιος* et *Θυέστιος* nominativis

veteres ducere solent. Ac revera *Λαέρτιος* nominativus apud tragicos et in anthologia haud raro invenitur. Sed cum neque ceterorum patronymicorum, quorum non pauca exstant, primitiva nominativos in *ιος* praebeant et Homerus nullam nisi *Λαέρτης* formam usurparit, vix dubito, quin *Λαέρτιος* nominativus potius ex *Λαερτιά-δης* patronymico ductus sit. — Poetarum posterioris aetatis haec accedunt: *Ἀλητ-ιά-δαι* Call. frg. 73; *Amyntia-des* Ov. Ib. 293; *Ὀρεστιά-δης* Schol. Call. lav. 37; et metronymica *Acrision-ia-des* Ov. met. 5, 70 (quod potius ab *Ἀκρισιώνη* i. e. Danae Acrisii filia (cf. Hom. Ξ 319) quam ab *Ἀκρίσιος* duobus patronymicis suffixis inter se conjunctis (cf. §. 35.) derivatum esse videtur), et *Atalant-ia-des* Stat. Theb. IX, 789.

§. 27. Patronymica, quae e thematis impuris macroparalectis in *ο* ea ratione derivata sunt, haec sunt:

Ἀρητ-ιά-δης Hom. *π*, 395; *Amphiarē-ia-des* Ov. fast. 2, 43, in quo, cum primitivum in *ᾱ-ος* sive *ῆ-ος* (Pind. Nem. 9, 57) sive *ε-ως* desinat, *F* ante *ο* ejectum esse videtur; in patronymico *η* pro *α* fortasse ex analogia pindaricae formae dissimulationis causa Ovidius usurpavit; *Asop-ia-des* Ov. met. 7, 484; *Βαττ-ιά-δης* (i. e. Callimachus; pl. num. = *Κυρηναῖοι*) Call. Catull. Ov. etc.; *Ἰλ-ιά-δης* (i. e. Ganymedes) Anthol. IX, 77, Ov. met.; *Κηφισιάδης*[1]) Paus. IX. 34, 9. *Κροτωπ-ιά-δης* Call. frg. 315, Ov. Ib. 478; *Κωνσταντῖν-ιά-δης* Anth. IX, 195; *Πυῤῥ-ιά-δαι* (Molossi, cf. Justin. 17, 3) Hesych.; *Φαυστῖν-ιά-δης* Anth. XV, 48; *Φιλιππ-ιά-δης* (i. e. Alexander M.) vit. Pindari ex Eustath. prooem. comment. Pind. — Ad haec accedunt: *Ὑλλ-ιά-δαι* Anth. XIII, 18, quam formam Lobeckius (el. path. 2, p. 11) rectissime ut mihi videtur pro *Ὑλαΐδαι*, quod in codicibus est, scribere voluit; et *Φλῡ-ά-δης* epigr. apud Pausan. IV, 1, 8, in quo, cum e *Φλυό-ς* ductum sit, *ι* post *υ* elisum est.

Scriptores prosae orationis hac formatione, quam aug-

---

1) Paus. l. l. praebet: „τινὲς Κηφισιάδην τὸν Ἐτεοκλέα ἐκάλεσαν ἐν τοῖς ἔπεσιν."

mentatam dixerim, non usos esse constat; dicunt enim *Μερμνά-δαι* (Herod.), *Παμβωτά-δαι* (Steph. Byz.), *Ὁμηρί-δαι, Τευκρί-δαι* (Isocr.). Quaeque andronymica patronymicorum typo percussa in *ιαδης* exeunt, ea e primitivis aut in *ια* aut in *ιο* repetenda sunt. Cui legi repugnare videtur *Βαττ-ιά-δαι* Herod. IV, 202, cujus primitivum *Βάττος* est, et *Ἡφαιστ-ιά-δαι* quod nomen *δήμου* cujusdam Attici ab *Ἥφαιστος* ductum esse videtur. Sed in Herodoti codicibus legitur *Βαττά-δαι*, non *Βαττιά-δαι*, quod potius in *Βαττίδαι* (cf. Pind. Nem. 6, 53: *Βασσίδαισιν*), quam in *Βαττιάδαι* mutandum esse videtur. Atque *Ἡφαιστιάδαι* priore tempore *Ἰφιστιάδαι* ab *Ἰφίστιος* heroe nominatos esse ex inscriptione quadam (C. I. I p. 402) et locis Hesychii et Suidae apparet.

Eodem modo quo e thematis in *α* et *ο* patronymica *ια* suffixo intercedente e thematis macrocatalectis in *τ ν Ϝ σ* derivantur — nam in *κ π ρ* primitiva macrocatalecta non desinunt —.

§. 28. Atque e thematis in *τ* haec patronymica homerica facta sunt: *Κρειοντ-ιάδης* *Τ* 240; *Λαομεδοντ-ιάδης* *Γ* 250, *Ο* 527; *Φερητ-ιά-δης* *Β* 763, *Ψ* 376; *Χαλκωδοντ-ιά-δης* *Β* 541. — Apud poetas posterioris aetatis haec inveniuntur: *Ἀβαντ-ιά-δης* Ap. Rh. *α*, 78 etc.; *Athamant-ia-des* Propert. IV, 6, 22, Ov. met. 13, 919; *Atlant-ia-des* Ov. met. 2, 704, 834; 8, 627; *Βιαντ-ιά-δης* Ap. Rh. *β* 63, 111; *Βυζαντ-ιά-δης* E. M; *Δρυαντ-ιά-δης* [1]) Nonn. 20, 187; 21, 1, 66; *Καλχαντ-ιά-δης* Anthol. Pl. 336, 2; *Poeant-ia-des* Ov. met. 13, 313.

§. 29. E thematis macrocatalectis in *ν* haec patronymica derivata sunt: *Τελαμων-ιά-δης* Hom.; *Ἀμφιτρυων-ιά-δης* Hes. th. 317; sc. 165 etc.; *Καυκων-ιά-δης* epigr. ap. Paus. IV, 1, 8, quod a *Καύκων* gentilicio derivatum est; *Πρεσβων-ιά-δης* or. ap. Paus. IX, 37, 4. — Hanc for-

1) Ov. Ib. 343 legitur *Dryant-ī-dae* quod cum *ι* contra normam productum sit, fortasse in *Dryantiadae* mutandum est.

mationem dactylicam duobus prioribus etiam Pindarus servavit, quae carminibus epicis sine dubio notissima erant. At contra sermonis communis usum secutus *Ἀλκμᾱνίδαι* dixit.

§. 30. Eandem formandi rationem nonnulla patronymica praebent, quae e thematis in *ευ* (*εF*) ducta sunt; in quibus ante *ια-δης* terminationem *ε* digammo eliso in *η* producitur. Qua formatione graeci poetae Homero et Quinto Smyrnaeo exceptis rarissime, nunquam latini usi sunt. Apud Homerum autem haec leguntur:

Καπανη-ιά-δης *E* 109; *Μηκιστη-ιά-δης* *Z* 28; *Νηλη-ιά-δης*; *Περση-ιά-δης* *T* 116, 123; Orph. lap. 505; *Πηλη-ιά-δης* (Q. Sm.). Apud epicos posterioris aetatis haec inveniuntur: *Παρνη-ιά-δης* Q. Sm. 4, 336; *Κρηθη-ιά-δης* epigr. ap. Paus. VIII, 25, 9; *Θησηιάδης* Anth. app. 51, 33; *Πενθη-ιά-δαι* Opp. cyn. IV, 290; quibus accedit *Ἰφι-κλη-ιά-δης* Q. Sm. 1, 234, quod cum e themate in *κλῆς* (i. e. *κλεFες*, *κλεF-*) derivatum sit, eodem modo formatum est atque patronymica e thematis in *ευ* (cf. §. 24).

Nemo non intelleget has formas Homerum — qui alii poetae patronymica ejusmodi formarunt, ei Homeri vestigia presserunt — metro non cogente fecisse. *Μηκιστείδης* enim v. c. et *Περσείδης* non minus in metrum dactylicum quadrant, quam *Μηκιστηιάδης* et *Περσηιάδης*. Inveniuntur autem tales formae nusquam nisi in formulis quibusdam, quorum duo genera discernenda esse censeo. Ac primum quidem, quod in adlocutionibus usurpari solet, eo continetur, quod patronymica quinque vel sex syllabarum ita ponuntur, ut penthemimeri plane neglecta hephthemimeris fiat, cui semper fere trithemimeris antecedit (cf. I. Bekker, homer. Blätter p. 143). Quo spectant formulae ut:

Διογενὲς Λαερτιάδη πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ

quae 22 locis legitur, et quae quattuor locis legitur:

ὦ Νέστορ Νηληιάδη — — — —,

quacum compares *E* 109:

ὄρσεο πέπον Καπανηιάδη. — —

Alterum genus formularum, in quo ejusmodi patrony-

mica legi solent, eo continetur, quod patronymica genetivo casu post penthemimerin ita posita sunt, ut in quinto pede caesuram aliquam faciant. Quo spectant formulae ut *Μενοιτιάδαο δαμῆναι* Π 434, 452, cf. 420, 438; *Μενοιτιάδαο θανόντος* Ρ 538, Φ 28; *Νηληιάδαο γέροντος* Θ 100, Ο 378, quibuscum compares *Πηληιάδαο φύλαξεν* Π 686. — Si vero versus vocabulo tetrasyllabo clauditur, ionica genetivi forma in εω usurpatur ut *Λαερτιάδεω Ὀδυσῆος* et *Πηληιάδεω Ἀχιλῆος*, quocum compares *Πηληιάδεω ἀφίκοντο* Ω 431, *Πηληιάδεω ἀφίκωμαι* 448; *Νηληιάδεω ἀφίκοντο* Λ 618.

Patronymicis igitur augmentatis hujus ordinis non tam dactyli pedis supplendi causa quam ut versus in certas quasdam formulas redigerentur, poetae usi sunt. Nec tamen e formulis repeti possunt *Μηκιστηιάδης* Ζ 28 et *Νηληιάδαο* Ψ 303; *Περσηιάδαο*, quod legitur in fine versus Τ 116, 123 tot patronymicorum analogiam sequitur, quae genetivo casu versum finiunt.

§. 31. Alia atque de qua modo disseruimus ratione ex *Ὀϊλευ* themate *Ὀϊλ-ιά-δης* patronymicum Homerus derivare solet, a quo haud ita recedit Pindarus, qui cum Ajacis Locrensis patrem *Ἰλέα* (ab *Ἰλεύς*) nominet, *Ἰλ-ιά-δης* formavit (Ol. 9, 120).

Atque eodem modo facta sunt haec patronymica: *Ἀλωιά-δαι* Ap. Rh. α 482, 489 (Diod. Sic. 4, 85 praebet *Ἀλῳάδαι*; reliqui prosae orationis scriptores *Ἀλωάδαι*, ι vocali elisa) ab *Ἀλωεύς* themate; *Νηλ-ιά-δης*, quod cum Passovio apud Alex. Aet. 1, 26 in Parthen. Erot. 14 (Anth. gr. I p. 208) pro *Νειλιάδαο* restituendum esse videtur. Legitur enim hic pentameter:

ὧδε μὲν ἡ Φοβίου Νειλιάδαο δάμαρ
φθέγξετ᾽ κ. τ. λ.

Ac Brunckius quidem correxit *Νηλεΐδαο*, quod Schneidewinus (del. l. p. 162) recepit. Sed cum apud Alexandrinos poetas dactylicos aliud ejus formationis patronymicum non exstet, in quo ει syllaba per diaeresin legatur, haud scio an cum Passovio *Νηλιάδαο* scribendum sit, quod ad

codicis scripturam proxime accedit. — Quod formandi genus ita explicandum esse censeo, ut v. c. in *Ὀϊλεν* themate digammo amisso ε propter ια vocales quae sequuntur ex analogia derivativorum ut *λόγ'-ιος* pro *λογε-ιος* ejectum sit, quod in aliis quoque derivativis thematorum in *F* et σ factum esse vidimus, ut *βασιλ-ικός γεν-ικός*. Ac praesertim in *Ἀλωιάδαι*, cujus primitivum alteram vocalem ante ε praebeat, hoc facillime fieri potuit.

§. 32. E thematis puris in α et ο, quorum paenultima e diphthongo cum ι composita constat, patronymica usitata ratione derivantur. Sed ut creticus in fine eorum vitetur, aut ε, si quidem paenultima thematis ex ει diphthongo constat, in η producitur, aut ι altera paenultima vocalis plane eliditur. Atque prioris quidem formationis haec exempla sunt: *Αὐγηιά-δης* *B* 624, quod ab *Αὐγεια* themate, et *Βορηιά-δαι* Anth. IX, 550, quod a *Βορεα* vel *Βορεια* themate derivatum est. — Alterius formationis complura exstant exempla:

Aenĕa-dae[1]) Lucr. Verg. Ov. Anth. Opp. etc. ab *Αἰνεια* themate; *Ἀνθεά-δαι* (i. e. Halicarnassenses) St. Byz. s. *Ἀθηναῖοι*, cujus primitivum *Ἀνθείας* vel *Ἀνθέας* fuisse videtur. Saepissime enim jam in primitivis ι vocalis elisa est, ut in *Ἀνδρέας* ab *ἀνδρεῖο-ς*, *Ἀστέας* ab *ἀστεῖο-ς*; ε et α in ᾱ contracta sunt in *Δημᾶς*, ex quo derivatum est *Δημᾱ́δης*[2]).

---

1) Verg. Aen. IX 653 legitur *Aenīde*, quo nomine Iulus appellatur; quam formam contra normam factam Heinsius et Burmannus in *Aenĕide* mutaverunt, quod vix tolerabile est. Nam secundum normam *Aeneade* formandum erat. Sed cum Servius et Priscianus II, 36 („*Aenīdes magis contra regulam auctoritate poetica posuit Vergilius, e et a correptas in i productam convertens vel quasi ab Aeneus Aenīdes sicut a Peleus Pelīdes*“) Vergilium ita scripsisse testentur, nihil corrigendum est. Potius cum Forbigero statuerim, hoc loco de industria ut Iulum significaret a regulari formatione poetam recessisse.

2) *E. M.* p. 265, 12 praebet: „*ἀπὸ τοῦ Δημέας γίνεται Δημεάδης καὶ κατὰ συναίρεσιν Δημάδης· καὶ ὤφειλεν εἰς τὸ η γίνεσθαι ἡ κρᾶσις,*

Eodem modo in patronymicis, quae e thematis in *αιο* derivata sunt, *ι* elisum est: *Πειρα-ΐ-δης* Hom. Δ 228; *Πλαταΐδας*[1]) Anth. XIII, 21; quod nonnunquam etiam in prosa oratione fit, ut in *Φιλαΐδαι* Steph. Byz. „*ἀπὸ Φιλαίου τοῦ Αἴαντος υἱοῦ*", et in *Ἐρυξιδαΐδας* Thuc. 4, 119, 2, quod Lobeckius (paral. p. 229 adn. 10) recte ut mihi videtur ab *Ἐρυξίδαιος* derivavit. Sed in *Δικαιίδης*, quod andronymicum in corp. insc. I, 1340, 42 legitur, *ι* servatum est. — Disceptarunt inter se antiqui grammatici, utrum *Πειραΐδης* per diaeresin an *Πειραίδης* per synaeresin scribendum sit (cf. Herodian. in schol. ad Δ 228). Nec tamen solum propter Herodiani auctoritatem, qui Aristarchum gravissimum auctorem sequi solebat, sed etiam ex analogia vocabulorum ut *Ἀχαΐδος Ἀθηναΐτης*, in quibus etiam *ι* amissum est, diaeresin statuendam esse censeo.

Ex *Ἀλκαιο* themate Pindarus usitata ratione *Ἀλκαΐδης* (i. e. Hercules) Ol. 6, 115 derivavit. Hesiodus autem, quem omnes posterioris aetatis poetae[2]) secuti sunt, *Ἀλκείδης* formam usurpavit (sc. 112.), quae forma potius cum Eustathio (128, 37) ab *Ἀλκεύ-ς* primitivo quam ab *Ἀλκαῖο-ς* derivanda est; in quo nihil offensionis inest. Nam sine dubio ex *Ἀλκαῖος* et *Ἀλκείδης* epithetis ipsis *Ἀλκαῖος* avus Herculis fictus est.

§. 33. In quibusdam patronymicis, quae e thematis impuris macroparalectis in *ο* derivata sunt, ut creticus vitetur, *ι* vocalis, quae *δα* suffixo antecedit, producta est.

ἀλλὰ διὰ τὸν χαρακτῆρα (τῶν πατρωνυμικῶν) εἰς α ἐγένετο." — Sed potius cum Lobeckio (el. path. I. p. 254) statuendum esse videtur, *Δημάδης* jam ex *Δημᾶς* primitivo contracto propagatum esse.

1) In anth. l. l. legitur:

Μνασάλκεος τὸ σᾶμα τῶ Πλαταΐδα.

Πλαταια thema esse, apparet ex Strabone IX, 412: „*ἔστι δὲ καὶ ἐν τῇ Σικυωνίᾳ δῆμος Πλαταιαί, ὅθεν περ ἦν Μνασάλκης ὁ ποιητής.*"

2) Saepissime latini poetae Herculem *πατρωνυμικῶς Alciden* aut *Amphitryoniaden* appellarunt, quod *Hercules* vocabulum quibusdam casibus in hexametrum non quadrat.

De qua productione Priscianus II, 7, 37, haec praebet: „*haec contra regulam paenultimas vocales producunt: Aeclīdes, Demādes per synaeresin pro Demeades, Codrīdes, Lycoorgīdes, Lagīdes, Belīdes.*" De *Demādes* cf. §. 32.; unde *Aeclīdes*, quod Hertzius pro *Aeolides* vulgato restituit, et *Codrīdes* fluxerint, non liquet; nunc enim apud nullum poetam inveniuntur. Reliqua autem recte sese habent. *Λαγείδης* enim legitur apud Theocr. 17, 14, [1]) vel potius ibi restituendum est. Quam enim scripturam codices praebent

Λαγίδᾰς ὁ Πτολεμαῖος —

eam falsissimam esse apparet. Quare propter hunc ipsum Prisciani locum cum Geiero (de Ptolem. Lagi vita), quem Fritzschius aliique secuti sunt, *Λαγείδης* scribendum esse censeo per *ει* diphthongum, cui in latino sermone *i* longa respondet.

Deinde *Lycoorgīdes* sive *Lycurgīdes* invenitur apud Ov. Ib. 501. — Saepius legitur *Belīdes* (Verg. Aen. 2, 82; Ov. her. 14, 73; Stat. Theb. 6, 291). — Denique accedunt, quae Priscianus non attulit, *Amyclī-des* Ov. met. 10, 162, cujus primitivum *Ἀμύκλα-ς* est (cf. Apoll. 3, 10, 3), et *Dryant-ī-des*, cujus primitivum *Δρύας Δρύαντ-ος* est (cfr. §. 28 adnot.).

Haec igitur patronymicorum formatio maxime apud latinos poetas, inprimis apud Ovidium invenitur. Ex quo concludere non licet a Graecis eam plane alienam fuisse. Nam praeter *Λαγείδης*, cui cum in codicibus non legatur nihil momenti tribuas, *Κυθνείδης* andronymicum exstat, cujus primitivum *Κύθνος* esse Choeroboscus (Cram. an. II, p. 201) testatur.

Jam quomodo *ει* diphthongus in his patronymicis explicanda sit, inquiramus. Ac mea quidem sententia haec ex falsa analogia eorum, quae e thematis in *ευ* derivata sunt, istuc inducta est. Tenendum enim memoria est, has formas illo demum tempore exstare, quo *ει* et *ι* eundem habebat sonum. Quare andronymica, quae e thematis in

---

1) Lobeckius (parall. p. 7) *Λᾱαγί-δης* scribendum esse conjecit. Meinekius scripsit *Λαγ-ιά-δης*, sed in adnotationibus *Λαγείδης* comprobavit.

ει patronymicorum ratione derivata sunt, haud ita raro per *ι* scripta sunt, ut *Βασιλίδης* (C. I. 1271), *Προμηθίδας* (Schol. ad Ap. Rh. *β* 815), *Ἀλκίδης* (Anth. II, 13). Contra etiam dubitari poterat, an andronymica ut *Ἀριστείδης*, *Πατροκλείδης* ab *Ἄριστος*, *Πάτροκλος* derivanda essent. Itaque non mirum est, quod maxime a Romanis patronymicis *ει* diphthongus, cui in latina lingua *ī* longa respondet, falso tributa est, quin etiam Ovidius, qui omnium poetarum Romanorum patronymicis creberrime usus est, nonnulla quae ex aliis atque in *ο* thematis derivata sunt ut *Amyclīdes*, *Dryantīdes*, *Coronīdes* (§. 16.), secundum hanc falsam analogiam fecit.

Jam de eorum patronymicorum formatione disserendum est, quorum primitiva, cum in vocalem desinunt, tribrachyn, cum in consonantem, pyrrhichium efficiunt. Tres autem omnino vias, ut paeonem quartum evitarent, poetas dactylicos iniisse videmus: aut primitivi paenultimam produxerunt, aut primitivi thema per *ιον*, aut per *ηιο* amplificarunt.

§. 34. Ac primam quidem viam semper fere inierunt, cum in primitivi antepaenultima *ι* vel *υ* est, quas vocales maxime *ι* quantitatem variare constat. Haec autem ejus formationis patronymica exstant:

Πρῑαμί-δης, quod saepissime apud Homerum legitur (cf. *Πρῐαμίδαις* Aesch. Choeph. 935, *Πρῐαμιδῶν* Eur. Hec. 13, Rhes. 167); *Φῡλακί-δης* *Β* 705, *Ν* 698 (cf. *Φῠλάκοιο* *σ* 231); *Φῑλυρί-δης* [1]) metronymicum, Hes. theog. 1002. cujus primitivum *Φῐλύρα* est; *Τρῑοπί-δαι* Call. h. Cer. 32. (cf. §. 12); *Σῑκελίδης* [2]) Theocr. 7, 40, quod a *Σῐκελος* (cf. Ar.

1) Nonnulli (cf. Lobeck. proleg. p. 204 adn. 9) *Φίλλυρα* et *Φιλλυρίδης*, quod ante Schneidewinum ap. Pind. Pyth. 3, 1 legebatur, ubique scribere voluerunt, quod *Φιλύρα* ex *Φιλιλύρα* (!) vel *Φιλολύρα* concisum sit. Sed potius *Φιλύρα* nomen proprium nihil nisi tiliam significat.

2) Cfr. Choerob. in Crameri Anecdotis II, p. 256: „*Σῑκελίδης μακρὸν τὸ ῑ διὰ τὰς ἐπαλλήλους βραχείας ὥσπερ καὶ τὸ Πρῑαμίδης.*“

vesp. 838, 897), *Ἰταλί-δαι* (_ ◡◡ _) Anth. IX, 344, quod ab *Ἴταλο-ς* (◡◡◡) derivatum est. Nec tamen solum *ι* produci sed etiam, cum metro flagitetur, corripi ex *Ἐλευσῖνί-δης* (Hom. h. in Cerer. 105) apparet, quod aut ab *Ἐλευσῖνο* aut (cf. E. M.) ab *Ἐλευσῖν* themate derivatum est.

In his duobus patronymicis, quae e thematis tribrachycis derivata sunt, ad formarum exemplum quales *εἰλάτινος* ex *ἐλάτινος*, *ε* in *ει* productum est: *Εἰλαρί-δης* [1]), cujus primitivum *Ἐλᾰ́ρα* (cf. Schol. ad Ap. Rh. *α* 761) est, Hes. frg. 153. ed. Göttl. (E. M. p. 60, 40); *Εἰλατί-δης* Hes. frg. 125 Pind. Ol. 6, 55, Pyth. 3, 55, Ap. Rh. *α* 41 seq., cujus primitivum *Ἔλατο-ς* est.

§. 35. E quibusdam thematis in *ο*, quae in tribrachyn exeunt, praesertim cum dura quaedam vocalis (*α*, *ο*, *ε*) in antepaenultima est, patronymica in *ῑονίδης* derivantur, in quibus, quod saepissime fit, *ο* ultima thematis vocalis ante *ι* elisa est. Qua ratione haec patronymica formata sunt: *Τᾰλᾰ-ῑονίδης* Hom. *B* 566, *Ψ* 678, Pind. Ol. 6, 24. Stat. Theb. 5, 18.; *Ἰᾰπετ-ῑονίδης* Hes. op. 54, th. Ap. Rh. *γ* 1086; Ov. met. 4, 632; Anth. Plan. 88; *Ἐλᾰτ-ῑονίδης* h. in Ap. Pyth. 32 (i. e. *Ἴσχυς*, quem Pindarus et Apollonius Rh. *Εἰλατίδην* appellarunt cf. §. 34). — Ad exemplum eorum Statius (Theb. 1, 313 seq.) ex *Οἰδῐποδ* themate *Oedipod-īonides*, et Ovidius ex *Σπερχειο* themate antibacchio *Sperchīonides* (met. 5, 86) formavit.

Quae formatio quomodo explicanda [2]) sit, vix dubium

---

1) Vulgata scriptura est *Ελλαριάδης*, quae cum nullo modo in hexametrum quadret, a Sturzio et Boeckhio, ut ex Gaisfordii annotatione elucet, in *Ελλαράδης* mutata est, quae quidem forma non recte facta est; nam metronymica, quorum primitiva in *α* vel *η* desinunt, in *ί-δης* formantur (cf. §. 13). Quare Gaisfordius e D. V. P. codd. rectissime *Εἰλαρί-δης* scripsit.

2) De patronymicis ita formatis duae inter se diversae erant antiquorum grammaticorum sententiae; cf. Schol. ad *B* 566: „*Ταλαϊονίδης· ἀπὸ τοῦ Ταλαΐων ἐστὶν ἡ κλίσις ἢ κατὰ πλεονασμὸν τοῦ ονι*“ et Eustath. p. 288, 19: „*ἔοικε δὲ διώνυμος εἶναι ὁ Ταλαός, οὕτω τε κα-*

esse potest. Ut enim in formis quales *Λαερτιάδης*, *Πηληιάδης* duo patronymicae notionis suffixa inter se conjuncta sunt (*ια* et *δα*, cf. §. 25), sic in his cum *δα* suffixo *ιων* sive *ῑον* conjunctum est, cujus suffixi ope patronymica ut *Κρονίων* (cf. §. 60.) facta sunt. Neque ο in *ιονίδης* offendere potest; eandem enim quantitatem correptam habes in *Κρονίονος* genetivo qui legitur *Ξ* 247, *λ* 620.

§. 36. Ut tribrachys vitetur, patronymica quaedam a poetis posterioris aetatis in *ηιάδης* formata sunt: *Πελοπηιάδαι* Pind. Nem. 8, 21, Theocr. 15, 152, quod a *Πελοπ* themate derivatum est (cfr. *Πελοπίδαι* Aesch. Eurip.); *Ephyrēiadae* Stat. Th. VI, 652 (Corinthii; ab *Ἐφύρα* urbe derivatum, cf. *Περγαμίδης* §. 14). Eodem modo a thematis antibacchiis facta sunt: *Εὐρωπ-ηιάδης* Maxim. 413, cujus primitivum *Εὐρώπη* est; *Ἡφαιστ-ηιάδης* Nonn. 13, 177; 37, 503. Quae patronymica, quin ex analogia patronymicorum in *ιαδης* formata sint, non dubium est. Ut enim in ista ante *δα* suffixum *ια* suffixum ejusdem vel similis notionis insertum est, sic in haec *ηιο*, quod suffixum quorundam sententia (cf. Bopp vergl. Grammat. §. 956) ab *ιο* suffixo non diversum [1]) est.

§. 37. In quibusdam patronymicis, quae e thematis in *ιο* derivata sunt, *ια* in *ι* metri necessitate contractum

λούμενος, ἐξ οὗ καὶ πατρωνυμικὸν ἔσται ὁ Ταλαΐδης, καὶ Ταλαΐων, ὅθεν ὁ Ταλαϊονίδης· εἰ δέ γε μὴ διωνυμεῖ, ἀλλὰ μοναχῶς λέγεται Ταλαός, πλεονασμὸν ἔπαθε δύο συλλαβῶν ὁ Ταλαϊονίδης ἀπὸ τοῦ Ταλαοῦ γεγονώς, ὡς καὶ οἱ παλαιοί φασιν."

1) Vix dubitarim, quin hoc non rectum sit. Quidni enim statuamus, in *χρύσειος*, quocum ionicas formas ut *πολεμήιος* compares, *χρυσε* primitivi thema esse, *ιο* suffixum? In ionica autem dialecto *ε* in *η* productum est, propter *j* elisum; nam praeter *χρυσεjος* *χρυσεjιος* facillime fieri poterat. Quare potius *Ἡφαιστη-ιά-δης* et *Εὐρωπη-ιάδης* dirimenda esse videntur. — In *Πελοπηιάδης* autem *η* aut analogiae thematorum in *ευ* debetur (cf. *Αἰθιοπῆας*, quod acc. pl. num. *Αἰθιοπ* thematis est, vide: Curtius, K. Z. IV, p. 212) aut, quod mihi quidem magis probatur, ex *Πελόπειος*, *Πελοπήιος* (Ap. Rh. *α* 758) repetendum est, in quo cum primitivi thema in *π* desinat, *ειος* sive *ηιος* terminatio ex *ε* et *jα* suffixis composita esse videtur.

est. Ac primum quidem in poesi dactylica tribrachyn fugiendi causa haec formata sunt: *Ἐριχθονί-δαι* ep. in C. I. n. 411, Anth. app. 51, 40, quod Lobeckium path. I. p. 224 ab *Ἐρίχθων* primitivo, non ab *Ἐριχθόνιος* duxisse miror; nec enim usquam *Ἐρίχθων* nominativus legitur; *Κλυτί-δης* *Λ* 302, *ο* 540, quod Lobeckius proleg. p. 480 Hesychium secutus a *Κλύτο-ς* primitivo derivavit, sed ex *π* 327 apparere mihi videtur, Eustathio p. 1790, 53 assentiendum esse: „*Ἰστέον δὲ ὅτι τὸν ῥηθέντα Πείραιον υἱὸν ὄντα Κλυτίου Κλυτίδην λέγει κατὰ συγκοπήν.*“

Deinde in iambico poesis genere hoc unum tantum ejus contractionis exemplum exstat: *Ἀσκληπι-δῶν* Soph. Philoct. 1333. — Cum his formis concisis gentilia ut *Ἀγίδαι*, *Βακχίδαι* et andronymica ut *Ἐρυξίδας*, *Λεοντίδης* (cf. §. 16), quorum primitiva *Ἀγία-ς*, *Βακχία-ς*, *Ἐρυξία-ς*, *Λεόντιο-ς* sunt, comparari possunt, quanquam non liquet, utrum a primitivis jam concisis ut *Ἆγι-ς* etc. derivata sint, an in ipsis demum *ια* in *ι* contractum sit.

Denique hoc loco afferri potest *Τυνδαρίδης*, in quo, cum *Τυνδάρεο-ς* primitivum sit, *ε* ante *ι* et apud epicos (cf. h. hom. 17, 2, 5; 33, 2, 18) et apud lyricos (cf. Pind. [1]) Nem. 10, 38) et apud tragicos (cf. Eur. El. 1295) constanter elisum est.

§. 38. Jam restat, ut de iis patronymicis agamus, quae e thematis a primitivis quodammodo recedentibus derivata sunt. Atque de *Ἀλκείδης* quidem et *Aenīdes* jam supra (§. 32) disseruimus, nunc de *Λαμπετίδης*, quod *τὸν Λάμπου υἱόν* significat, verba faciemus. Legitur *Ο* 525:

---

1) In formatione eorum patronymicorum, quae jam in epicis carminibus exstabant, Pindarus ab iis non recessit, cf. *Ἀμφιτρυωνιάδας*, *Τελαμωνιάδας*, *Φιλυρίδας*, *Ταλαϊονίδας*, non ita tragici, apud quos leguntur: *Φερητίδης* Soph. frg. 345, *Χαλκωδοντίδαι* Eur. Jon. 59, *Πριαμίδαι*, *Πελοπίδαι*. Si vero epicorum exempla non exstabant, patronymica in creticum vel paeonem quartum Pindarus non fugit: *Τιμοδημίδαι* Nem. 2, 27, *Ἀφαρητίδαι* Nem. 10, 122, *Ἀδραστιδᾶν* Ol. 2, 80 etc.; *Ἐρατιδᾶν* Ol. 7, 172; *Ἀλεξιβιάδα* Pyth. 5, 60, quod est andronymicum.

Τόφρα δὲ τῷ ἐπόρουσε Δόλοψ αἰχμῆς ἐὺ εἰδώς
Λαμπετίδης, ὃν Λάμπος ἐγείνατο.

Inquirendum igitur est, utrum *τι* suffixo, quod ex *το* ortum esse verisimillimum est, primitivi thema amplificatum sit, an *τι* (*το*) artissime, ut *ιο* suffixum in *Ἀγχισ-ιά-δης*, cum *δα* suffixo conjungendum sit. — Poetae autem graeci si metro obsequentes duo inter se conjunxerunt suffixa, ea ejusdem vel similis notionis esse vidimus, ut *ιο* et *κο*, *ιο* et *δα* (cf. §. 25). Sed in *το* suffixo non inest possessiva nedum patronymica vis: quare ut cum *δα* suffixo arte conjungam, mihi persuadere non possum. Duo igitur primitivi themata *Λαμπο* et *Λαμπετο* (quocum fem. *Λαμπετώ* compares) accipienda esse censeo. In quo nihil offensionis inest: ut enim e radicibus ipsis per *α* suffixum vocabula derivantur, qualia *βίος* (*gir*), *Ἀ-Fίδ-ης* (*vid*), sic ex *lamp* radice *Λάμπος* n. pr. Jam vero non solum *βίος* et *Ἀίδης* sed etiam quae similis notionis sunt formae *βί-ο-το-ς* et *αὐίδ-ε-τος* (i. e. *ἀόρατος* Hesych.) inveniuntur, quae per *το* suffixum amplificata sunt: ex quorum analogia *Λαμπετο* thema ejusdem atque *Λαμπο* notionis statui potest, ex quo *λαμπετόωντι* forma (*Α* 104) quoque derivanda est. — Probari igitur quodam modo potest, quod in schol. ad *Ο* 526 dictum est: „*Λαμπετίδης, ὡς πάχος πάχετος πλεονασμῷ τοῦ ʻεʼ· ἀφʼ οὗ τὸ Λαμπετίδης,*“ quanquam nec pleonasmum statuerim nec *πάχος πάχετος* exemplum probaverim (cf. Lobeck. ad Buttm. II. p. 403).

§. 39. Ut in *Λαμπετίδης* *ιο* suffixum additum est, sic in *Τευθραν-ίδης* *Ζ* 13, Nic. frg. 104 ed. Schneider, cujus primitivum *Τεύθρας* (*Τευθραντ*) *Ε* 705 legitur, *τ* ademptum esse videtur. Sed si rem accuratius inspexeris, aliter judicabis. Nam etiamsi concesserimus, in *Τευθρανί-δης* metri necessitate *τ* ejectum esse, quid tamen de *Τευθρανία* statuamus? Num in hac quoque forma, quae a prosae orationis scriptoribus adhiberi solet, *τ* ejectum esse verisimile est? Potius primum *Τευθραν* thema statuendum esse censeo, ex quo *Τευθραν-ία* et *Τευθραν-ίδης*, cujus

primitivum *Τεύθραν-ος* fuisse videtur; deinde adjecta *τ* littera, quae fortasse ex *το* concisa est, *Τευθραν-τ* thema ortum esse. Atque item de formis ut *λεον-τ* et *λέαινα*, ut *σημαν-τ* et *σημαίνω* judicandum esse Curtius (K. Z. IV. p. 214) conjecit. Itaque etiam participii praesentis *an-t* suffixum nihil aliud esse videtur, nisi *an* suffixum, quod per *t* sive *ta* amplificatum sit.

Huc spectat quodammodo *Κρεῶνδαι* Theocr. 16, 39, cujus primitivum *Κρέων Κρέοντ-ος* est: quod quidem non tam a *Κρεων* themate derivatum, quam ex recti casus falsa analogia Boeotorum ratione ad exemplum andronymicorum ut *Ἁβρών-δας* formatum est (cf. §. 21).

§. 40. Bina primitivorum themata his patronymicis adjudicanda esse videntur: *Ἀνθεμίδης* *Δ* 488 (cf. 473), *Δευκαλίδης* *M* 117, *N* 307, *P* 608, Ap. Rh. *δ* 266; *Ἠετίδης* orac. ap. Herod. 5, 92, 5, quibus filii *Ἀνθεμίωνος*, *Δευκαλίωνος*, *Ἠετίωνος* significantur. Nam haec ex *Ἀνθεμιωνίδης* etc. concisa esse ut antiquis quibusdam grammaticis videbatur (cf. Bekk. anecd. p. 849; Cram. anecd. p. 347, 3; Gregor. Corinth. p. 460; E. M. p. 109, 8; Eustath. p. 933, 52), nostra aetate nemo sibi persuadebit. Itaque omnes fere docti homines, inter quos inprimis Lobeckius (path. I. p. 393), scholium ad *N* 307 (*Δευκαλίδης· ἀπὸ τοῦ Δεύκαλος*) secuti patronymica e brevioribus thematis *Ἄνθεμος*, *Δεύκαλος*, *Ἤετος* repetierunt. Quanquam enim longiores tantum formae servatae sunt, quidni tamen cum et *Ζεύς* et *Ζῆν* (i. e. *Δjεύ-ς* et *ΔίϜ-ᾰν*) poetae homerici usurparint et *Δεύκαλος* et *Δευκαλίων* exstiterint? Accedit, quod nominibus in *ιων* hypocoristica quaedam vis ab antiquis grammaticis tribuitur (cf. Eustath. p. 518, 25). Quare qui mos nostratium erat media aetate, uni eidemque homini et nomen primitivum et quod ex eo derivatum erat deminutivum imponere, ut *Heinrich* et *Hezilo*, quodam modo comparari potest. — E brevioribus autem thematis haec patronymica ob eam causam ducta esse videntur, quod poetae homerici a formis quales *Δευκαλιωνιάδης* — nam e longioribus the-

matis aliter formari non poterant — propter gravitatem et longitudinem quantum poterant sese abstinebant. Nam in Iliadis quindecim milibus circiter versuum quinque tantum locis (*Χαλκωδοντιάδης Β* 541, *Δ* 464; *Λαομεδοντιάδης Γ* 250, *Ο* 527; *Μηκιστηιάδης Ζ* 28) patronymica ejus mensurae leguntur, cum apud Hesiodum in MMCCCXXX versibus patronymica ejusdem mensurae decies inveniantur.

Ad horum patronymicorum exemplum romani poetae a *Scipion* themate *Scipia-des* fecerunt quasi ab *Scipio* (Lucil. ap. Gell. IV, 17, 1; Lucr. 3, 1032; Horat. Verg. Propert.).

§. 41. Ex aliis quam usitatis primitivorum thematis haec quoque patronymica derivata sunt: *Ἀρητ-ιάδης* (i. e. *Κύκνος ὁ Ἄρεος* Hes. sc. 57, aut *Ἀγαμέμνων ὁ Ἄρεος ἔκγονος* Dion. Per. 685; cf. Eustath. adv. 680), at *Ἀφαρητ-ί-δαι* Pind. Nem. 10, 121 (i. e. *οἱ Ἀφαρέως υἱοί*, quos Ap. Rh. *α* 151 propter dactylicum metrum *Ἀφαρητ-ιά-δαι* appellavit). Sed cum *Ἄρητος* genetivus ab Herodiano (ap. Eust. 518, 23: „*Ἡρωδιανὸς οὖν φησὶν ὅτι πλείοσι κλίσεσιν ὁ Ἄρης κέχρηται· καὶ γὰρ καὶ ὡς ἰαμβικὸν μὴ ἔχον ἐπ' εὐθείας τὸ 'τ' περιττοσύλλαβον ἔχει τὴν γενικὴν Ἄρης Ἄρητος, ὅθεν Ἀρητιάδης παρ' Ἡσιόδῳ πατρωνυμικὸν καὶ Ἀρητίων ὑποκοριστικόν*“) laudetur, et *Ἀφάρητ-ος* genetivus apud Dositheum in Plut. parall. 40 inveniatur, dubium esse non potest, quin illis patronymicis *Ἀρητ* et *Ἀφαρητ* themata substituenda sint.

§. 42. Maxime memorabilis forma est *Εὐρυπῴδης*, de quo *E. M.*: *Ἔστιν Εὐρύπων Εὐρύποντος* [1]) *Εὐρυποντίδης· καὶ κατὰ συγκοπὴν Εὐρυποΐδης· καὶ κατὰ συναίρεσιν τοῦ 'ο' καὶ 'ι', καὶ ἐκτάσει πάλιν τοῦ 'ο' εἰς 'ω' Εὐρυπῴδης.* - - - *Λέγει δὲ ὁ Ὦρος, ὅτι εἰσί τινα δύο ἀντιπεπονθότως ἔχοντα. Ἔστι γὰρ Λέως καὶ Εὐρύπων· καὶ τὸ μὲν Λέως εἰς 'σ' λῆγον ἐποίησε τὸ Λεῶνις φυλή, ὡς ἵνα εἰς 'ων' ἔληγεν ὥςπερ Θέων Θεῶνις. Τὸ δὲ Εὐρύπων ὤφειλεν εἶναι Εὐρυποντίδης ὥςπερ Λέων Λεοντίδης· καὶ ἐγένετο Εὐρυπῴδης ὡς ἵνα εἰς 'ως'*

1) Lege *Εὐρυπῶντος*, *Εὐρυπωντίδης*.

ἔληγεν ὡς Μίνως, Μίνω Μινῴδης· ἥρως ἥρω ἡρῴδης.“ — Recte comparavit Orus *Μίνως* et *ἥρως*; nam sine dubio *Εὐρυπῴδης*, quod quis usurpaverit nescimus, ex *Εὐρύπως* nominativo repetendum est; *Εὐρύπως* autem et *Εὐρυπῶν*, quae est usitata forma, ex *pa* radice (cf. Curtius Grundz. n. 377), quanquam diversis suffixis, ducta sunt. In *Εὐρυπῶν* (*ῶντος*) enim *vant* suffixum inesse videtur, sed in *Εὐρύπως va* suffixum ex quo *nt* adjectis *vant* amplificatum est (cf. Schleicher comp. §. 218 p. 399). Jam ex *Εὐρύ-πο-Fο-ς* eodem modo *Εὐρύπω-ς* quo ex *πάτρο-Fος πάτρω-ς* prodiit (cf. §. 23).

Jure quodam Orus grammaticus *Λέως* comparavit, qui *τῆς Λεώνιδος* vel potius *Λεοντίδος φυλῆς* heros eponymus est. Sed cum sine dubio *τῆς Λεοντίδος φυλῆς* nomen prius quam herois eponymi exstitit, *Λέως* (i. e. populus), nomen ejus, e studio quodam etymologico, quod Foerstemannus „*volksetymologie*“ rectissime dixit, fictum esse videtur.

CAPUT II.

DE PATRONYMICORUM FEMININORUM IN ιδ et ιαδ FORMATIONE AGITUR.

§. 43. Patronymica feminina, quorum themata in ιδ vel ιαδ desinunt, ei adjectivorum generi, quod Graeci κτη-τικά appellare solebant, adnumeranda esse jam ante (§. 2) demonstratum est. Formatio autem et origo eorum aliter ab aliis doctis hominibus explicata est: quam formationem antiqui quidam grammatici, inter quos Apollonius Sophista, sibi finxissent, supra (§. 2) commemoravimus; alias explicandi vias nostra aetate Budenz (*das suffix* κός etc.) et Buehler (*das griechische Secundärsuffix* της; cf. §. 8) inierunt, quorum alter mirum profecto sonorum transitum statuendo eis formas principales in ικ et ακ substituit, alter eandem inquirendi viam ingressus ad formas principales in ῑτ et ᾱτ pervenit, e quibus et adjectiva in ικός et ακός etc. et feminina in ιδ et αδ repetuntur. Nec magis probanda est Ebelii sententia, qui (K. Z. IV, p. 336) ex *ant* suffixo per *it* formam feminina in ιδ et ιαδ ducere vult.

§. 44. Potius ut primum de formae in ιδ origine agam, Boppio assentiendum esse censeo, qui (vergl. Gr. §. 919, 1) hanc eis linguae sanscritae adjectivis derivativis respondere putavit, quae vocali primae syllabae sanscritae linguae proprio modo per *vriddhi* aucta et accentu in ultimam tracto *a* suffixi ope derivantur, ut v. c. *âjas-á-ς* (ferreus) ex *ájas* (ferrum) primitivo, et *âçv-á-ς* (equinus) ex *áçva-ς* primitivo Quae si e nominibus propriis derivantur, patronymicam ha-

bent notionem, ut *Vâsishth-á-ς Vasishthasja* filium significat. Femininum autem genus eorum, quod *î* vocali denotari solet ut *Drâupad-î* (Drupadasja filia), graecis formis in *ιδ* respondet, quae accentum in eadem atque sanscritae syllaba ponunt. Masculina autem ejus formationis patronymica a Graecis non servata esse non mirum est; quae si a thematis in *ο* ducerentur, a primitivis nulla re nisi accentu diversa essent; id enim vocalium augmentum, quod Indi *vriddhi* dicunt, Graeci ad vocabulorum derivativorum formationem non adhibuerunt. Alia vero vocabula *a* suffixi ope secundum istam rationem formata sunt ut *ἀστ᾽-ό-ς* ab *ἄστυ* themate, atque maxime composita retracto quidem accentu ut *κυνῶπ-α* (*A* 159) fem. *κυνῶπ-ι-ς*, *βαρβαρόφων᾽-οι*, *διχόμην-ος* fem. *διχόμην-ις* (cf. Schleicher Comp. §. 216, p. 383). — Neque offendere potest *δ* littera, quae *ι* terminationi fem. gen. in graeca lingua adjecta est: parasiticam enim esse Curtius jure suo contendit (de nom. form. p. 6), et quomodo ex *i* sive *j* littera prodire posset demonstravit (Grundz. d. gr. Etymolog. p. 559).

§. 45. Jam de formis, quae in *ιαδ* desinunt, ut *Θαυμαντ-ιάς* agendum est. In quibus *ια* priorem terminationis partem nihil aliud esse, nisi quod etiam in patronymicis masc. gen. in *ια-δης* et gentiliciis in *ια-κός* suffixum quasi auxiliare invenimus, apparet; *δ* vero, quod in casibus obliquis (*Θαυμαντ-ιάδος*) comparet, parasitico modo ex *j* spiranti (*ιαjος*, *ιαδjος*, *ιαδος*) prodiit, quam inter vocales *ι* loco, quod femininum genus denotat, exsistere constat. Hoc igitur discrimen est inter formas in *ιδ* et *ιαδ*, quod in illis *ι* proprium fem. gen. signum, praeter *δ* parasiticum servatum est, in his *δ* solum quasi supremum feminini generis indicium remansit. — Neminem vero offendet, quod, cum ultima suffixi vocalis ante *ι* femininum ejici soleat, ut in *σύμμαχος* *συμμαχ-ίς*, *Πισεάτης* *Πισεᾶτ᾽-ις*, tamen in his in *ιαδ* *α*, quae est *ja* (*ια*) suffixi ultima vocalis, servata est. Si enim in his quoque *α* ante *ι* femininum ejectum esset, duo *ι* inter se excepissent. Praeterea Indis *a* ante *i* fem. gen.

signum constanter elidentibus Graeci etiam in quibusdam nominibus principalibus, quae *α* suffixi ope facta sunt, hoc ipsum *α* ante *ι* (*j δ*) servarunt, ut in *μαινάδ*, *φυγάδ* etc. — Recti autem casus formam in *ιας* Leo Meyer (vergl. Grammat. II, p. 106; Curtius, Grundzüge d. gr. Etym. p. 566.) ex *ιαδι-ς* (*αδι-ς*) rectissime repetiise mihi videtur; nam cum alias vocales tum *ι*, si in fine vocabulorum post consonantes posita esset, saepius ejectas esse constat.

§. 46. Postquam quae esset nostra sententia de origine patronymicorum fem. gen. in *ιδ* et *ιαδ*, exposuimus, quemadmodum a poetis, maxime a dactylicis formata sint, inquiramus. Omnino autem memoria tenendum est, poetas dactylicos eas maxime formas facere studuisse, quae hanc ⏖ –́ ⏑⏑ bucolicae caesurae quam aptissimam mensuram habeant: nec contempsisse formas molossicas (–́ – –́) et choriambicas (–́ ⏑⏑ –́), quibus caesuras masculas facerent. Formas vero in *ιδ* et in *ιαδ* quodammodo inter se alternare neminem effugiet. Ut enim patronymica hujus mensurae ⏖ –́ ⏑⏑ efficiantur, nominativo casu sing. num. forma in *ιαδ*, reliquis forma in *ιδ* usurpatur. Atque eodem modo, cum mensura choriambica desideratur, nominativus sing. num. in *ιάς* ut *Σισυφιάς*, reliqui in *ιδ* . . ut *Σισυφίδος* formantur. Nec minus nominativo molossicae mensurae ut *Καδμηίς*, reliquorum casuum choriambica ut *Καδμιάδος* respondet. — Sed jam formationem patronymicorum fem. gen. pertractemus.

§. 47. Eis patronymicis, quae e thematis trochaicis vel tribrachycis in *α* sive masculinis sive femininis repetenda sunt, extremam thematis vocalem eamque in *η* productam poetae dactylici servare solent. Qua ratione haec patronymica e thematis trochaicis formata sunt: *Χρυση-ίς* *Α* 439 (-*ίδος* *Α* 111; -*ίδα* *Α* 143, 182, 310); *Κισση-ίς* (cujus primitivum *Κισσῆς* esse ex *Λ* 223 apparet); atque apud poetas posterioris aetatis haec exstant: *Κισση-ιάς* Nonn. 43, 63; *Περση-ίδος* (i. e. Hecate Persae filia) Ap. Rh. *γ* 478; Ov. met. 7, 74. E thematis autem tribrachycis haec derivata sunt, in quibus non tam metri gratia quam necessi-

tate ultima thematis vocalis in η producta est: *Mīnyēias* Ov. met. 4, 1, — ίδος Ap. Rh. α 233, Ov. met. 4, 32; Τρῖοπη-ίς, Ov. met. 8, 872, et Steph. Byz. s. v. Τριόπειον; Φλεγυη-ίς or. ap. Paus. 2, 26, 7; quibus accedit *Nĕphĕlē-ias* Lucan. 9, 956; — *idos* Ov. met. 11, 195. Eodem modo permulta adjectiva a poetis dactylicis formata sunt, ut Βοιβη-ίδα λίμνην Β 711; Νισαίης Μεγαρη-ίδος Nic. frg. 74, 14; Φῖλυρη-ίδα [1]) νῆσον Ap. Rh. β 1234; Βορη-ίδι αὔρῃ Nonn. 33, 211. Rarissime ultima thematis vocali elisa formatio in ιαδ adhibetur ut Βοιβιάδος λίμνης Hes. frg. 76, 3.

At contra in prosa oratione, cum themata primitivorum impura sunt, feminina ultima primitivi vocali elisa in ιδ formantur ut αἱ Μεγαρ-ίδες νῆες Thuc. 1, 48. Si vero primitiva pura sunt, δ solum accentu in ultimam tracto themati adicitur ut Μινυά-δες Ael. v. h. 3, 42, quocum compares Βορεά-ς, quod Soph. Ant. 985 praebet. In quibus δ unum feminini generis indicium ut in formis in ια-δ relictum est.

Hanc formationem regularem poetae dactylici eis tantum patronymicis atque adjectivis servarunt, quorum primitiva in antibacchium aut amphibrachyn desinunt; sic exstat ab Αἰήτα themate *Aeet-ias* patronymicum Ov. met. 7, 9, 236, cui nominativo si metrum respicis, respondent: Αἰητ-ίδος Anth. VII, 50, *Aeet-ida* Val. Flacc. 6, 481. — Eodem modo formata sunt haec adjectiva: ἁρπὴν Κυλλην-ίδα Orph. lith. 548; Δωδων-ίδος φηγοῦ Ap. Rh. α 527; *Pīren-ides undae* Ov. met. 2, 240; Μυκην-ίδες αἰχμαί Nonn. 25, 106.

§. 48. In patronymicis vel potius adjectivis fem. gen., quae e thematis impuris in ο et quae ex iis puris, in quibus alia atque α vocalis ante ο exstat, secundum normam facta sunt, extrema thematis vocalis ante ιδ vel ιαδ terminationes elisa est, ut Βηλ-ίδες πύλαι Herod. 3, 155. Apud scriptores prosae orationis adjectiva ejusmodi in ιδ

---

1) Jam ex Φῖλυρίδης masculino, in quo paeonem quartum vocalem primae syllabae producendo poetae fugerunt, nullam inter patronymica masc. gen. et fem. gen. cognationem intercedere apparet.

rariores sunt, nunquam inveniumtur adjectiva in ιαδ: poetae vero non tam metri necessitate quam versus commoditate adducti utraque terminatione uti solent. — Haec autem patronymica propria apud poetas inveniuntur:

Aeol-is Ov. met. 11, 573; — ίδος Call. h. Cer. 100; Ov. met. 11, 444; Ἀσωπ-ίδος Ap. Rh. α 735, Ov. Non. Dion. P.; Ἀχελω-ίδες Ap. Rh. δ 891, Verg. Ov. Claud.; *Belides* [1]), Ov. met. 4, 463; 10, 44; Juven. 6, 655; *Bisalt-ida* Ov. met. 6, 117; Δάνα-ΐς Ap. Rh. α 137, — ίδες Eurip.; Δαρδαν-ίδες Σ 132, 339; — ίδα Pind. Pyth. 11, 28; *Eurytidos* Ov. met. 9, 395; Ἰναχ-ίς Nonn. 31, 40; 48, 4; Ov. met. 9, 687; — ίδος Anth. Prop. Ov. Nonn.; Λευκιππ-ίδες Eurip. Hel. 1466; Ov. her. 16, 327; *Milet-ida* Ov. met. 9, 635; Πριαμ-ίς Anth. IX, 191; *Proet-idas* Ov. met. 15, 326; *Sisyph-ias* Ov. her. 12, 204; Τανταλ-ίς Anth. XV, 131; Propert. Ovid. met.; Τυνδαρ-ίς (cujus primitivum Τυνδάρεος est) Eurip. Hec. 266 ff.; Verg. Propert. Ov. Q. Sm. etc.; Φορκ-ίδες Aesch. Prom. 800, Ov. met. 4, 774, cujus primitivum Φόρκο-ς, non Φορκί-ς est; Ὠκεαν-ίς Ap. Rh. β 1242.

Permulta ejus formationis adjectiva apud poetas inveniuntur, ut μοῦσαι Ὀλυμπ-ιάδες Β 491; Μενελα-ΐδες κύνες Nic. frg. 97; Βακχ-ιὰς ἀσπίς Nonn. 25, 564; *Adrast-ida viduam* [2]) Stat. Theb. 12, 678.

§. 49. Ab hac regulari formatione recedere poetae dactylici coacti sunt, cum e thematis tribrachycis patrony-

1) I. e. *Dănа-ides*, quae cum hoc patronymicum in hexametrum non quadret (nisi nominativo casu sing. num.), a *Belo* avo *Bēlides* appellantur.

2) Adjectiva in ιδ (αδ), cum principio possessivam vim habeant, nonnunquam etiam uxorem significant, ut Πελοπηΐς Ἱπποδάμεια (cf. Schneider Nicandr. p. 2) Εὐάδνη Καπανηΐς Maxim. 91, quibuscum compares *Alpheias Arethusa* Ov. met. 5, 487, Ἀδωνιὰς Κύπρις Nonn. 33, 25, et sorores ut Μελεαγρίδες Ant. Lib. II, (Nic. frg. 51), *Phaëthontis* Avien. arat. phaen. 792, *Honoriades sorores* Claud. 29, 131.

mica casibus perittosyllabis repetenda sunt; Πρ̄ιαμίδος enim v. c. in hexametrum non quadrat. Quare ut in patronymicis quae e primitivis tribrachycis in α derivata sunt, sic in his quoque ultima thematis vocalis servata in η producitur. Quam formandi rationem haec patronymica sequuntur:

Ἐπαφη-ίδα Nonn. 3, 289; *Μενετη-ίδος* Ap. Rh. α 56; *Priamē-ida* Ov. a. a. II, 405; am. I, 9, 37; *Φυλακη-ίδα* Ap. Rh. α 47; *Ὠκεανη-ιάδος* Nonn. 32, 52, quibuscum haec adjectiva compares: *ἀκτὴν Πᾰγαση-ίδα* Ap. Rh. α 318; *Ζεφυρη-ίδι αὔρῃ* Nonn. 26, 303; *Λιβανη-ίδα πέτρην* Nonn. 32, 9 etc. Multa quoque patronymica, quae e thematis trochaicis derivata sunt, hanc formationem sequuntur, qua nominativo casu sing. num. molossus, reliquis ionicus a majore efficiatur, quos pedes poetas maxime amare supra commemoravimus.

Sunt autem haec: *Καδμη-ίς* Hom. h. in Bacch. 57. Call. lav. 107, Orph. h. 43, 1, 10; 73, 1; Nonn. (Ibycus vero frg. 10 ap. Schneidewinum, in Cram. anecd. I p. 255 regularem formam praebet: *παρελέξατο Καδμίδι κούρῃ*); *Κοιη-ίς* (i. e. *Λητώ ἡ Κοίου*) Call. h. Del. 150. Eodem modo formata sunt adjectiva ut *Μηδείης Κολχη-ίδος* Nic. al. 249; *τέχνης Φοιβηίδος* Anth. IX, 201. In uno ejusmodi adjectivo ω pro η comparet: *Πυραμίδες Νειλωίδες* Anth. IX, 710.

§. 50. E thematis puris in ιο eodem modo atque e thematis puris in α patronymica fem. gen. derivantur; ut enim ex *Βορέα-ς Βορεά-δ*, sic ex *Ἥλιο-ς* et *Θέστιο-ς Ἡλιά-δ-ες* Ap. Rh. δ 602, 622; Verg. Ov. Nonn. et *Θεστιά-δ-ες* Aesch. Choeph. 605 (sing.) Ov. met. 8, 452, 473; et adjectiva ejus formationis sunt: *Ἰλιά-ς* (ab *Ἴλιον*); *Ῥοιτειά-δος ἀκτῆς* Ap. Rh. α 929, Tryph. 216 etc. Interdum ut in patronymicis quibusdam masc. gen. (§. 37), sic in adjectivis fem. gen. ια per synaeresin, quam grammatici Indici *samprasaranam* dicunt, in ι contractum est; sic in *Εὐξαντίδος*, de quo Bekk. anecd. 850, 25: „*τὸ δὲ Εὐξαντιὰς ἀπὸ τοῦ Εὐξάντιος· τὸ δὲ Εὐξαντίδος παρὰ Καλλιμάχῳ ὕφεσιν ἔχει τοῦ*

'α'." Idem factum est in *Icaridos* (i. e. Penelope) Ov. Ib. 389, ab *Ἰκάριο-ς* primitivo, et in adjectivis *Parrhasis* (i. e. Callisto), *α Παῤῥασία* urbs, Ov. met. 2, 460 et in *Καπετωλίδος αὔλης* Anth. IX, 656, 11 a *Capitolium* primitivo. Utrum vero in his adjectivis: *Ἀχερουσίδος ἄκρης* Ap. Rh. *β* 730, in *Ῥαμνουσίδι* Call. h. Dian. 232, *Κρησίδος σίδης* Nic. al. 490 eadem synaeresis agnoscenda sit, an ea recta via ex *Ἀχεροντ Ῥαμνουντ Κρητ* [1]) thematis *τ* propter *ι*, quod sequitur, in *σ* mutato prodierint, vix dijudicari potest.

§. 51. Ex iis thematis, quae in *αιο* et *ειο* aut *αια* et *εια* desinunt, adjectiva non tam in *αιαδ* et *ειαδ*, quam in *αιιδ* et *ειιδ* derivantur, quae formae altero *ι* eliso saepius in *αϊδ* et apud poetas posterioris aetatis in *ηιδ* vertuntur. Ita formata sunt: *Ἀχαιίδες* (ab *Ἀχαιο* themate) Hom. *B* 235; *χώραν τὴν Πλαταιίδα* Thuc. 3, 58 (a *Πλαταια* themate), *Κυταιίδα πτόλιν* Ap. Rh. *β* 401; *ι* altero ejecto *ᾰ* in *ᾱ* mutatum est in *φυλῆς Πτολεμᾱΐδος* Call. epigr. 11, 3; in *ηιδ* transiit *αιιδ* in his: *Αἰλυβηίδα ἄκρην* Ap. Rh. *δ* 917 (a *Αἰλυβαιον*), *πέτραι Αἰλυβηίδες* Nonn. 2, 397, *Κυτηίδα γαῖαν* Orph. arg. 824, 1009; et *ειιδ* in *ηιδ* transiit in *Ῥοιτηίδος ἀκτῆς* Q. Sm. 5, 656 et constanter apud Romanos, ut *Penēide* Ov. met. 1, 472 (quod proprium patronymicum est) et *Penēides undas* Ov. met. 1, 544; atque eodem modo formatum est a Vergilio *Aenēis* ab *Αἰνεια* themate. — Quae formae ut *Πλαται-ίδα* sine dubio ita dissolvendae sunt, ut *Πλαται* pro themate primitivi habendum sit ultima vocali abjecta, atque *ιδ* syllaba eodem modo atque in *Δαρδανιδ* et derivationem et genus femininum indicet. In eis vero formis ut *Αἰλυβηίδα* et *Ῥοιτηίδα* altero *ι* ejecto *α* vel *ε* productione suppletoria in *η* transiit. Jam vero quomodo formae ut *Μινυηίς* et *Φυλακηίς* factae sint, apparebit.

---

1) Cfr. Steph. Byz. s. v. *Κρήτη*: „*Κρητήιος κτητικὸν καὶ θηλυκὸν Κρητηιάς καὶ Κρηταιεὺς καὶ Κρήσιος ἀπὸ τοῦ Κρής, καὶ Κρησιὰς θηλυκὸν καὶ Κρησία καὶ Κρήσιον· καὶ ἀπὸ τῆς Κρητὸς γενικῆς Κρῆτις καὶ τροπῇ τοῦ τ εἰς σ Κρῆσις.*"

Nam in his ultimam thematis vocalem metri tantum causa productam esse, parum credibile est. Sed si adjectiva ut *Μινυα-ιο* et *Καδμειο* statuis, quae *ιο* suffixi ope formata sunt, feminina eorum ex *Πλαταιίδων* analogia *Μινυαιίδ* et *Καδμειίδ* sunt, quorum *α* vel *ε* altero *ι* eliso in *η* transiit. — In formis autem ut *Ὠκεανηί́ς* ante *δ* fem. gen. indicium ultima thematis vocalis *ο* sive *α* servatum est ut in *Ῥοιτειάδος* (cf. 51); *η* vero in hoc vocabulo Ionum more pro *ε* invenitur (cf. 36.)

§. 52. Duo exstant patronymica, quae e thematis in *ι* derivata sunt: *Δητωίς* Call. h. Dian. 45, Ap. Rh. *β* 940, Ov. Anth. Nonn. etc., praeter quod nominativo casu *Δητωιάς* Call. h. Dian. 83, Opp. cyn. 1, 109 invenitur, et *Dēōis* Ov. met. 6, 114; in quibus cum primitivorum themata *ΔητοFι* et *ΔηοFι* sint (cf. §. 16), *ο* suppletoria productione propter digammi elisionem in *ω* productum est. Dubitari potest, utrum in *Δητωίς* et *Δηωίς* *ι* primitivi themati an terminationi tribuendum sit. Sed quoniam haec patronymica tum demum inveniuntur, cum primitiva eorum in *ι* desiisse jam ignotum erat, ea potius ad exemplum tot adjectivorum in *ιδ* formata esse videntur. Fortasse sunt feminina *Δητῷος* *Δηῷος* adjectivorum ex analogia eorum, de quibus modo disseruimus. — Accedunt haec duo adjectiva, quae *ια* suffixi ope derivata sunt *Ἀδωνιάς* Nonn. 33, 25 et *Phasias* (i. e. Medea a Phaside fluvio appellata) Ov. her. 6. 113, in quibus, cum e thematis in *ι* — nam *δ* in *Φάσιδος* *Ἀδώνιδος* genetivis parasiticum esse constat — ducta sint, alterum *ι* elisum est.

§. 53. Quae patronymica vel omnino adjectiva fem. gen. e thematis in consonantem aliquam desinentibus secundum normam facta sunt, in eis *ιδ* vel *ιαδ* terminationes primitivo themati nullo alio sono intercedente adjectae sunt. Qua ratione e t h e m a t i s i n *κ* haec adjectiva derivata sunt: *Φαιηκ-ίδα νῆσον* Ap. Rh. *δ* 767; *Atrac-is Hippodamia* Ov. her. 17, 248. — E t h e m a t i s i n *π* haec derivata sunt: *Κεκροπ-ίς* (i. e. *Ἄγλαυρος*) Ov. met. 2, 806; quod saepius

adjectivi notionem habet ut *Κεκροπὶς αἶα* etc., et adjectiva ut *Αἰθιοπὶς* (*-ίδα γλῶσσαν* Herod. 3, 18), *Αἰθιοπίδος γῆς* Eurip. ap. Steph. Byz. s. *Αἰθίοψ*; *Δρυοπίς* St. Byz., *Μεροπίς* (= *Κῶς*) Thuc. 8, 41, St. Byz.

Sed cum formae ejusmodi, quae e thematis pyrrichiis velut *Πελοπ* etc. ductae sunt, in casibus perittosyllabis in hexametrum non quadrent, in eas inter thema et terminationem *η* vocalem poetae inserere solent, ut in *Δολοπηίδα* (*Κτιμένην*) Ap. Rh. *α* 68; *Lelegēides nymphae* Ov. met. 9, 651; *Μεροπηίδα νῆσον* Call. Del. 160; *Πελοπηίς* (i. e. *Πελοπόννησος*) Call. Del. 72. Ap. Rh. — Jam quaerendum est, unde *η*, quod videlicet antiquorum sententia „*πλεονάζει*" [1]) harum formarum ortum sit. Atque Otto Schneiderus quidem (Nicandr. p. 3), qui fortasse Stephanum Byzantium [2]) secutus est, ut accusativis Homericis, quales *Αἰθιοπῆας*, sic his adjectivis themata in *ευ* substituenda esse censuit. Nec tamen scio an ei non assentiendum sit. Nam cum poetae posterioris aetatis masculino et neutro genere adjectivorum in *ηιος* qualia *Πελοπήιος* Ap. Rh. *α* 758, *β* 792, *Λελεγήιος* Alex. Aet. v. 27 apud Parthen. erot. 14, *Μεροπήιος* Opp. cyn. 2, 364, Maneth. 4, 215, Christod. 272 etc., haud raro utantur, quae sine dubio non e thematis in *ευ* sed ut *ποιμν-ήιος* (Hom. *Β* 470, Hes. op. 789) *Φοινικ-ήιος* (Hdt), etc. suffixis *α* et *ια* inter se conjunctis ex thematis consonanti aliqua finitis repetenda sunt, potius feminina in *ηιδ* cum his comparanda esse censeo (cf. §. 51); mea igitur sententia *Πελοπηίδ* ex *Πελοπει-ίδ* ortum est.

§. 54. Complura exstant patronymica, quae e t h e m a t i s i n *τ* derivata sunt. Quae cum constanter macrocatalecta sint, patronymica eorum ad caesuram bucolicam faciendam

1) Cf. Cram. anecd. I p. 374: „*Ὃν τρόπον παρὰ τὴν Κέκροπος δοτικῇ* (sic!) *Κεκροπὶς, Αἰθίοπι Αἰθιοπίς, οὕτως καὶ Πέλοπι Πελοπηίς* (!) *τὸ Πελοπηίς πεπλεόνακε τὸ η ὡς τὸ ποίμνιον ποιμνήιον* etc."

2) Steph. Byz. s. *Τριόπιον*· „*τὸ θηλυκὸν Τριοπηίς ὡς ἀπὸ τοῦ Τριοπεύς.*"

recto casu sing. num. ιαδ, reliquis casibus ιδ terminationem sibi assumunt; rarius, cum caesura mascula desideratur. recto casu ιδ reliquisque ιαδ terminationes adhibentur. Haec autem ejus formationis patronymica exstant: Ἀθαμαντ-ίδος (Ἕλλης) Aesch. Pers. 70, Ov. Tryph.; Ἀτλαντ-ίς Ap. Rh. δ 573, Lycophr. 73, 774 (gen.), Tib., Ov. Nonn. etc. Ἀρητ-ιάδα Ap. Rh. β 798 (de Ἀρητ primitivo cf. §. 41), *Dymant-ida* Ov. met. 13, 620; Θοαντ-ιάς Ap. Rh. α 637, 712. Ov. Stat. Val. Fl.; *Thaumant-is* Ov. met. 4, 279; — *ias* 11, 647; Κρειοντ-ίς Pind. Isth. 3, 82; Δηλαντ-ιάς Nonn. 48, 245, 570, 917; *Pallant-ias* Ov. met. 15, 191; — *idos* 15, 700.

Accedunt: Κοιαντ-ίς (i. e. Λητώ) Orph. h. 35, 2, et Θειαντίδος Opp. hal. 3, 403. Maxim. π. κ. 6; — ίς 103, 528; Θεαντίς 95; Θειαντιάς 503, quae e thematis Κοῖο-ς — ex quo Κοιηίς apud Callimachum derivatum est (cf. §. 49.) — et Θεῖα (cf. Hes. th. 135) ducenda sunt. Qua analogia ad tales formas faciendas poetae illi adducti sint, non assequor. Putabant fortasse ντ cuilibet nomini proprio addi posse, quod in dialectis quibusdam nomina propria in αντ ut Αἴας, Θόας ex falsa nominativi analogia prima declinatione flectebantur (cf. Bekk. anecd. p. 1183).

§. 55. E thematis macrocatalectis in ν haec patronymica derivata sunt:

Κεβρην-ίδα Christod. 221; Τιταν-ίς Aesch. Prom. 874, Eum. 6, Τιτην-ιάς Nonn. 1, 219, 31, 265; — ίδος etc. Call. Ov. Val. Fl. etc. *Typhōn-ides* (Harpyiae) Val. Fl. 4, 428; *Phorcȳn-ida* (Medusa) Ov. met. 5, 230.

E thematis brachycatalectis in ν haec derivata sunt: *Lycāŏn-is* (Callisto) Ov. fast. 2, 173; Παιηον-ίς (Ἠπιόνη) Maxim. π. κ. 206; Πανδῖον-ίς (Πρόκνη) Hes. op. 568; Anth. IX, 57, 70; Ὑπερῖον-ίς (Σελήνη) Max. 113.

§. 56. E thematis in ρ haec duo tantum patronymica derivata sunt: Ἀγηνορ-ίς (Ἰνώ) Opp. cyn. 4, 237; *Macar-ēida* (Ἴσση) Ov. met. 6, 124; quod quidem nonnulli a Μακαρεύς primitivo derivare volunt. Sed cum Issae pa-

ter a Diodoro et Arnobio *Μάκαρ* appelletur, non dubito, quin hoc patronymicum secundum analogiam formarum ut *Πελοπηίς* e *Μάκαρ* primitivo ductum sit.

§. 57. Patronymica, quae e thematis in *ευ* secundum normam derivata sunt, semper fere in *ηιδ* exeunt, in quibus *η* ex *ε* propter digammi elisionem productum est. Haec autem exstant: *Βριση-ίς* Hom.; *Νηρη-ίδες* Hom. etc.; *Ἐρεχθη-ίς* Ap. Rh. *α* 212; *Νηλη-ίς* Ap. Rh. *α*, 120; *Nyctē-is* Propert. 1, 4, 5, Ov. Stat.; *Oenē-is* Sen. Herc. Oet. 583; *Πανοπη-ίδος* Hes. frg. 113; *Τυϑη-ίς* Tryph. 159; *Ὑψη-ίς* Nonn. 9, 306; 29, 185.

Ex aliorum vocabulorum analogia, quae e thematis in *ευ* derivata sunt, in hoc uno patronymico *Νηρεΐδες* *ε* loco *η* invenitur, qua forma correpta Pindarus semper usus est. In epicam poesin, quantum equidem inveni, primus Vergilius (Aen. 5, 120), in elegiacam Ovidius eam induxit. E graecis autem epicis Q. Smyrnaeus ea uno loco (2, 436), pluribus Nonnus usus est. Tragici semper fere *ι* *η* vocali subscripto *Νηρῇδες* usurparunt.

E quibusdam thematis in *ευ* praesertim cum in bacchium desinunt ut *Ἐρεχϑευ*, patronymica derivantur, in quibus metri necessitate *ε* vel *η* ultima thematis syllaba casibus perittosyllabis plane abjecta est. Qua ratione haec facta sunt:

Epimeth-ida Ov. met. 1, 390; *Erechth-ida* Ov. met. 7, 726, her. 16, 343; *Phorōn-idos* Ov. met. 1, 668, — *ide* 2, 524; accedit *Salmon-ida* Prop. 1, 13, 21; Ov. am. 3, 6, 13; Val. Fl. 5, 479, cujus primitivum (*Σαλμωνεύ-ς*) molossus est. Adjectivum hujus formationis est: *Καφηρ-ίδες πέτραι* Anth. IX, 289. Hac formatione latinos poetas non primos usos esse ex eo apparet, quod carmen epicum antiquissimum *Φορων-ίς* exstitit, cujus nomen a Phoroneo Ius patre ductum erat. (Cfr. C. H. Müller *de cyclo epico*). — Ultimam autem thematis syllabam in illis elisam esse, non mirum est. Nec enim solum derivandis vocabulis *ες* syllaba, ut in *Ἡρακλείδης, γεν-ικός* etc., sed etiam *ευ* syllaba ut in *βασιλ-ικός βασίλ-ισσα* nonnunquam detrahitur.

Patronymicis, quae e thematis in *F* derivata sunt, adnumerandum esse videtur:

Μινω-ίς Ap. Rh. *γ* 997, *δ* 433; Ov. Anth. etc. (cf. §. 23).

§. 58. E themate in *σ* (*Ἱππομενες*) derivatum est *Hippomenēide* (i. e. Limone) Ov. Ib. 333, in quo *ε* idque in *η* productum ex analogia tot aliorum patronymicorum in *ηιδ* servatum est. *Ἀρηιάς* autem (Q. Sm. 1, 318 — *ιάδος* 1, 187, — *ίδα* 1, 206), quod quasi femininum *Ἀρήιος* adjectivi homerici est, huc spectare negaverim. Quanquam enim usitatissimum primitivi ejus thema in *σ* desinere ex *Ἄρες* vocativo apparet, *Ἀρήιος* tamen et *Ἀρηιάς* propter *η* potius ex *Ἀρευ* [1]), quod est aeolicum, quam ex *Ἀρες* derivandum esse censeo. Productio enim suppletoria non invenitur, nisi cum *j* aut *F* elisa sunt.

Patronymicorum fem. gen. formationem a patronymicorum masc. gen. satis diversam esse jam cognovimus. Quanquam enim utraque patronymicorum forma nonnunquam *ια* suffixum quasi auxiliare praebet, hoc tamen maxime interest, quod in masculinis patronymicis duo similis notionis suffixa (*ια* et *δα* cf. §. 25) inter se conjuncta sunt, sed in femininis in *ιαδ* *ια* solum patronymicam notionem habet et *δ* nil nisi femininum genus indicat (cf. 45). Neque easdem ineunt vias patronymica masculina et feminina, si quae formae in metrum dactylicum non quadrant: in masculinis vocales quaedam producuntur ut in *Πρῑαμίδης* aut suffixa quaedam inseruntur ut in *Ἀγχισ-ιά-δης* et *Ταλα-ϊον-ίδης*, feminina vero non solum, ut in metrum quadrent, sed paene ex arbitrio poetarum in *ηιδ* *ηιαδ* formantur, quibus quidem quodammodo patronymica masc. gen. in *ηιάδης* respondent.

---

1) Tertia hujus thematis forma est *Ἀρητ*, ex quo *Ἀρητ-ιάδης* masculinum (cf. §. 41) et *Ἀρητ-ιάς* femininum (cf. §. 54) derivata sunt.

Et quanquam omnes fere masculinorum patronymicorum faciendorum formae jam apud Homerum, femininorum apud Alexandrinos demum inveniuntur, jure tamen ea inter se comparari possunt. Nec enim dubitandum est, quin hi ut in ceteris rebus sic in patronymicis fem. gen. formandis omnino epicos prioris aetatis, non unum Homerum secuti sint.

CAPUT III.

DE PATRONYMICIS, QUAE IN *ιων*, *ιωνη* (*ωνη*), *ίνη* DESINUNT, AGITUR.

§. 59. Tertia patronymicorum forma est, quae veterum grammaticorum sententia masculino [1]) genere in *ων*, feminino [2]) in *ωνη* aut, cum primitiva impura sunt, in *ινη* desinit. De vocali autem, quae *ων* masculinae terminationi antecedit, Theognostus in Cramer. anecd. II, p. 27 haec praescripsit: „*Τὰ εἰς ʿωνʾ πατρωνυμικὰ τὴν παραλήγουσαν τὴν αὐτὴν ἔχει τοῖς εἰς ʿδηςʾ πατρωνυμικοῖς καὶ φυλάττει τὸ ʿωʾ κατὰ τὴν γενικήν· οἷον Πριαμίς* (sic!) *Πριαμίων Πριαμίωνος, Κρονίδης, Κρονίων, Κρονίωνος, Ἀτρείδης Ἀτρείων Ἀτρείωνος.*“ Sed vereor, ne hoc praeceptum falsum sit. Nec enim solum interdum, quanquam rarissime, *ω* casibus obliquis corripitur (cf. *E. M.* s. *Κρονίων*) ut in *Κρονίονος Ξ* 247, *λ* 620, sed etiam ab *Ἱππότης* v. c. et *Ἄσιος* patronymica ut *Ἱπποτάων* et *Ἀσιάων* formari debebant, quorum quidem nulla exstant exempla. Ac si nil nisi *ων* terminatio esset, quid sibi vellet *ι* in formis ut *Ἀκτορίων*? Nam in his *ι* inter thema (*Ἀκτορ*) et terminationem (*ων*) vocalem copulativam esse propter *ω* alteram vocalem parum credibile est. Itaque *ιων* pro terminatione habendum est et feminino genere *ιωνη*. Jamque apparet, quae sit

---

1) Cfr. Dionys. Thr. in Bekk. an. p. 634, 29; schol. ejus l. l. p. 849, 16, Prisc. II, 6, 35.

2) Cfr. Eustath. p. 989, 15 (cf. §. 63.)

origo ejus suffixi. Nil enim impedit, quominus cum Curtio (Grundz. d. gr. Etym. p. 569) *ιων* ex *ιο* et *ων* suffixis compositum esse putemus, quorum alterum possessivam, alterum, ut ita dicam, ampliativam notionem habere constat. *Κρονίων* igitur eodem modo ex *Κρόνιος* adjectivo ut *Φίλων* ex *φίλος* adjectivo ductum est. Patronymica ergo vis in priore tantum suffixo inest, non in posteriore.

§. 60. Jam quae patronymica masc. gen. in *ιων* exstent, quaque ratione formata sint inquiramus. Derivantur autem eodem fere modo e thematis primitivis quo adjectiva in *ιος*, e quibus orta sunt.

Quare, cum e thematis in *ο* derivatio fit, ante *ι* terminationis aut quod plerumque fit ultima thematis vocalis eliditur aut in *ε* mutata servatur. Sunt autem ejus formationis haec:

Δαρδαν-ίωνες, quod ethnicam habet vim (cf. §. 6.) Hom. *Η* 414, *Θ* 154; Q. Sm. 11, 425. — *Κρον-ίων*, quod omnium hujus formae creberrimum est; nam exstat apud Homerum 70 locis, deinde apud Hesiodum, Tyrtaeum, Pindarum Pyth. 1, 136; 3, 99; Nem. 1, 23; 9, 45; Theocr. 17, 73; Q. Sm.; Orph. arg. 117. Maneth. 1, 208, 210; Nonnus (98 locis); Coluth. 77; Mus. 136. — *Οὐραν-ίωνες*, quod apud Homerum nil nisi epitheton ornans deorum est; nam Hesiodus primus Uranum deorum genitorem fecit. Hes. Q. Sm. Orph. lith. Anth. XIV, 72; Nonn. 26, 361. — *Αἰολ-ίων* (*Μάκαρ*) Hom. h. in Ap. Del. v. 37, *Αἰολίωνες* (= *Αἰολεῖς*) St. Byz. s. *Αἰολία*. — In *Καδμείωνες* (*Καδμείονες* St. Byz.) *Δ* 385, *Ε* 804, *Ψ* 680, quod ethnicam notionem habet, *ε* ultima thematis vocalis, servatum est ut in *Καδμεῖος Καδμηΐς* etc. — Eodem modo formatum est *Αργείωνες* St. Byz. (cf. *Ἀργεῖοι*). — E themate in *ρ* ductum est: *Ἀκτορ-ίων* (—*ος* *Ν* 185, —*ίωνε* *Β* 621, *Λ* 750, *Ψ* 638; Orph. arg. 177.) Pro patronymico hujus ordinis accipi potest *Καισαρ-ίων* i. e. *Caesaris filius* (cf. Plut. Caes. 49.). — E thematis in *ευ* derivata sunt: *Ἀτρείων* Hom. *Α* 387, *Β* 192, 445, *Ψ* 233, *Ω* 395; Co-

luth. 218, et *Πηλείων*, quod Homerus 49 locis, Q. Sm. 5 locis usurpavit.

§. 61. Maxime memorabilis forma est *Μολίονε* [1]) *Λ* 709 et *Λ* 750, pro qua Pindarus Ol. 11, 34 *Μολίονες* praebet; quae quomodo explicanda esset, magna erat lis inter antiquos grammaticos. Alii enim patronymicum esse contenderunt, quanquam inter se dissenserunt, utrum a *Μόλος* matris Actoridarum patre (schol. A ad *Λ* 709) an a *Μόλος Ρωμαϊκῷ ἔθει* Actoris cognomine repetendum esset (Eustath. p. 882, 14 sequ.); quin etiam nonnulli a *Μολιόνη* Actoridarum matre *Μολιονίονε* ductum esse, ex quo *Μολίονε* ex *Ὑπερίων* analogia (pro *Ὑπεριονίων*) concisum esset, putarunt. Alii vero „*τὸ Μολίονε κατ᾽ ἐπίθεσιν ἤγουν ἐπιθετικῶς νοοῦσιν, ἵνα ἡ λέξις δηλοῖ τοὺς μαχίμους καὶ ὁρμητικοὺς οὐ παρὰ τὸν μῶλον, ἀλλὰ παρὰ τὴν ἐν μάχῃ μόλυνσιν, ἐξ ἧς ἐν ἐκτάσει ὁ μῶλος γίνεται, ἢ παρὰ τὸ μόλω ῥῆμα.*“ (Eustath. 882. 21; cf. Hesych.).

Ac mea quidem sententia *Μολίονε* pro patronymico apud Homerum accipi non potest; duo enim patronymica ita inter se conjungi posse ut *Μολίονε Ἀκτορίωνε* (*Λ* 750) negaverim. Epitheton igitur sit necesse est. Nec tamen ita explicandum esse censeo ut veteribus grammaticis videbatur, sed potius Welckero assentior, qui (cfr. Faesi ad Il. *Ψ* 638) *Μολίονε* nil nisi molas significare putat. Derivandum igitur est a radice *mar*, de qua vide Curtii element. etym. gr. n. 481. Nec tamen negari potest, posteriore tempore hoc vocabulum maxime a mythographis (cf. Mnaseam in Ap. Sch. *β* 1055, qui eos *Μολίονας*, et Apoll. 2, 7, 2, 3, qui *Μολιονίδας* nominat), pro patronymico, quod ex *Μολιόνη* ductum esset, acceptum esse. Atque ad hujus et *Ὑπερίων* exemplum, quod pro patronymico ex *Ὑπεριωνίων* conciso, non pro epitheto quidam habebant (cf. Eustath. 1190, 6), Theocritus 15, 141 *Δευκαλίωνες* formasse videtur.

§. 62. Non praetermittendas esse formas quasdam

---

1) I. e. *Εὔρυτος καὶ Κτέατος*, Actoris vel Neptuni filii.

censeo, in quibus *ιον* sive *ιων* suffixum quasi auxiliare est. Atque de his quidem patronymicis: *Ταλα-ϊον-ίδης*, *Ἰαπετ-ϊον-δης*, *Oedipod-ion-ides*, *Sperch-ion-ides* jam supra (§. 35) disseruimus; addi potest *Ἀρκαδ-ιών-δης*, de quo Steph. Byz. s. *Ἀρκάς*: *„ἐκάλουν αὐτοὺς καὶ Ἀρκαδιώνδας τοῦ ʽδʼ πλεονάσαντος.“* Nec tamen in hoc, quod apud quem exstiterit, nescimus, *δ πλεονάζει*, sed ad boeoticorum patronymicorum exemplum (cf. §. 21) formatum esse videtur. — Nec in patronymica modo sed etiam in possessiva *ιων* suffixum auxiliare inductum est: *Μαρσ-ι ων-ίδος Φόρκης* Lycophr. 1275; *παῖδε Βορειον-έω* Opp. cyn. II, 623; *Oedipod-ion-iae Thebae* Ov. met. 15, 429; Stat. Theb. II, 405. — Nec tamen huc spectat Verg. Aen. VII, 410:

— — — quam dicitur urbem
Acrisioneıs Danaë fundasse colonis.

Coloni enim *Acrisionei* nominantur, qui *Ἀκρισιώνης* i. e. *Δανάης*, non qui *Acrisii* sint. Maxime autem errant, qui *Acrisioneis* pro patronymico habent.

§. 63. Jam quae forma fem. gen. masculinis in *ιων* respondeat, indagemus. — Antiquorum autem grammaticorum sententia, quam etiam Lobeckium (ad Buttm. II, p. 439) probasse video, feminina in *ωνη* et *ῑνη* respondent. Eustathius quidem (p. 989, 15) haec praescripsit: *„ἀπὸ τῶν εἰς ʽοςʼ καθαρῶν κυρίων ὀνόματα γίνονται θηλυκὰ πατρωνυμικὰ διὰ τοῦ ʽωνηʼ οἷον ἐκ τοῦ Ἀκρίσιος Ἀκρισιώνη ἡ τοῦ Ἀκρισίου· ἀπὸ δὲ τῶν μὴ καθαρῶν διὰ τοῦ ʽινηʼ Ἀδρηστίνη, ἡ τοῦ Ἀδράστου.“* Sed cum masculinam formam revera in *ιων*, non ut veteribus videbatur, in *ων* desinere cognoverimus, feminina quoque et impurorum et purorum primitivorum in *ιωνη* exspectantur. Atque ex impuris sane thematis *ιωνη* suffixi ope haec patronymica ducta sunt: *Ἰναχ-ιώνη* (*Ἰώ*) Call. h. Dian. 254; *θεαὶ Οὐραν-ιῶναι* Anth. app. 51, 5. In his autem duobus ultima thematis vocalis servata est: *Ἀργειώνη* Antimach. ap. Steph. Byz.; *Σεμέλη Καδμειώνη* Anth. app. 51, 59. Quare dubitari non potest, quin etiam haec quae

sequuntur patronymica, quae e thematis puris derivata sunt, altero *ι* eliso *ιωνη* terminatione formata sint: *Ἀκρι-σι-ώνη* Hom. Ξ 319; *Αἰνει-ώνη* Anth. app. 51, 38 (i. e. Romana); *Ἰκαρι-ώνη* (i. e. *Πενελόπη*) Maxim. π. κ. 90, 287, 413; *Ῥει-ώνη* (i. e. *Ἥρα*) Euphor. frg. 138; *Τυνδαρε-ώνη* (i. e. *Ἑλένη*) 473; Coluth. 369; Christod. 167.

Ex eadem falsa ut videtur analogia qua *Δευκαλίωνες* haec tria patronymica facta sunt: *Ἠλεκτρυών-η* (*Ἀλκμήνη*) Hes. sc. 16, 35; *Ἠετιών-η* (i. e. *Ἀνδρομάχη*) Q. Sm. 1, 115; 13, 268; Christod. 160; *Διώνη*, quo nomine *Venus*, non *Diona* mater ejus, significatur apud Theocr. 7, 116; Bion. 1, 93; Ov. am. 1, 14, 33; a. a. 2, 593; fast. 2, 461; 5, 309; Val. Flacc. 7, 187.

Offensionis aliquid in eo inesse possit, quod masculinis patronymicis in *ιων* feminina in *ιώνη* respondere statuimus. Quae enim masculina suffixis in consonantem aliquam desinentibus formata sunt, ea apud Graecos feminino genere paraschematismum in *ια*, non in *α*, (*η*) habent ut *φερ-οντ*, *φεροντjα*, *φέρουσα*; *ψαλ-τήρ*, *ψαλ-τερjα*, *ψάλ-τειρα* vel *ψάλ-τρια*; *ἀνθεμο-Fεντ*, *ἀνθεμο-Fεν-τjα*, *ἀνθεμό-εσσα*; *ἡδ-ύ*, *ἡδ-(ε)Fια*, *ἡδ-εῖα*; *βασιλεF*, *βασι-λεFjα*, *βασίλεια*; *ἠριγεν-ες*, *ἠριγεν-εσjα*, *ἠριγένεια*; *μέλ-αν*, *μελ-ανjα*, *μέλαινα*; *Λάκ-ων*, *Λακ-ανjα*, *Λάκ-αινα* (*Λακω-νίς* est adjectivum). Terminationes autem *ᾱ* (*η*) et quae rarior invenitur *ι* paene eis tantum femininis conveniunt, quibus masculina suffixa vocali aliqua finita respondent, ut *ἀστ-ή* femininum (Herod.) *ἀστ-ός* masculino respondet *δι-χόμηνι-ς* *διχόμην-ος*, *ἠπειρῶ-τις* *ἠπειρώ-της*. Itaque aut *Καδ-μείων* masculino femininum *Καδμειών-ια* vel *Καδμείαινα* aut *Καδμειώνη* feminino *Καδμείωνος* masculinum (cf. *υἱωνή* et *υἱωνός*) respondere debebat.

Sed non solum patronymica, sed etiam alia vocabula in *ων ωνος* et *ων ονος* paraschematismum contra normam in *ωνη* et *ονη* habent, ut *ΔιFων* (i. e. *Ζήν*, *Ζᾶν*) *Διώνη* [1]),

---

1) In schol. ad Od. γ 91 legitur: „*τὴν Ἀμφιτρίτην Ποσειδῶν ἥρπα-*

Σίμων, Σιμώνη, ἡγεμών ἡγεμόνη (cf. Loceck prol. p. 32) etc.

§. 64. Jam restat, ut de patronymicis gen. fem. in *ῑνη* disseramus. Inveniuntur autem haec, quae e thematis in *ο* derivata sunt:

Ἀδρηστ-ίνη (*Αἰγιάλεια*) E 412; *Εὐην-ίνη* (*Μαρπήσση*) I 558; *Ὠκεαν-ίνη* Hes. theog. 364, 389, 507, 956; Call. Dian. 13, 62; Opp. cyn. II 118; e themate in *α* derivatum est: *Αἰητ-ίνη* (*Μήδεια*) Dion. Per. 490, Ov. her. 6, 103; e themate in *ευ*: *Νηρη-ίνη* Catull. 64, 28; Q. Sm. 3, 125 etc. Opp. hal. I, 386; e themate in *οϝι*: *Δηωίνη* Call. frg. 48. Accedit *Θειαντ-ίνη* Maxim. *π. κ.* 191, 276, 596, quod eodem modo quo *Θειαντίς* et *Θειαντιάς* (cf. §. 54) ex *Θεία* primitivo derivatum est.

Hanc formam Leo Meyer recte explicasse mihi videtur, qui (*Ueber die flexion der adjectiva im deutschen p.* 50) haec dicit: „*Verkürzungen von vollerem ia oder ja zu blossem oder von ja zu i und ganz entsprechend z. B. von ua oder va zum blossen vocal u oder von ua zu u, sind in unsren sprachen durchaus nichts ungewöhnliches; — — im griechischen steht z. B. πρῖν für πρίον πρίαν, Ἀδρηστίνη E 412 für Ἀδρηστιώνη mit demselben ausgang wie Ἀκρισιώνη.*“ Nec tamen ex *ιώνη* demum sed aut jam ex *ιᾱνα* aut quod ad *Κρονίονος* genetivi exemplum formatum esse poterat, ex *ιονη ῑνη* contractum esse contenderim. Nam etiam ex *ιᾰ ιο*, non ex *ιᾱ* tantum *ῑ* prodire posse, ex hoc ipso exemplo *πρίν*, quod Leo Meyer attulit, apparet (cf. Z 81). Cum his femininis patronymicis in *ινη* maxime comparandum est *Παλλακῖνος*, de quo in Etymol. Gudiano p. 450, 18: „*Παλλακῖνος*

σεν, ὅθεν ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων Ποσειδωνία ὠνομάσθη ὥς καὶ Ἥρα Διαίνη παρὰ Δωδωναίοις.“ Lobeckius injuria ut mihi videtur *Διώνη* et *Ποσειδώνη* scribere vult (l. l. adn. 27). Sed quidni Dodonaei *Διαίνη*, quam formam regularem esse cognovimus, servari potuerint? *Ποσειδωνία* autem etiam derivativum esse potest, cf. Ov. fast. 4, 943: *Tithon-ia* i. e. Eos.

παρὰ τῷ Σώφρονι τὸ ὄνομα, δηλοῖ δὲ τὸν πάλληκα ἢ τὸν τῆς παλλακῆς υἱον."

§. 65. Ut igitur patronymica in *ιων* et *ιώνη* sic etiam patronymica in *ῑνη* ex *ja* et *an* suffixis inter se conjunctis formata esse jam cognovimus. Forma autem in *ινη* non usurpatur nisi si derivatio e primitivis macroparalectis fit ut *Ἀδρηστ-ίνη*. — Semper fere patronymica ejus formationis in *ιων ιωνη ινη Κρονίων* excepto in fine versuum praesertim apud posterioris aetatis epicos inveniuntur; quare nunquam *Ἀκτορίων*, nunquam *Πηλείων* vel *Ἀτρείων* nominativo casu sing. num. exstat. Nam *ει* syllabam eorum homericos poetas in arsi non collocasse jam ex analogia patronymicorum ut *Πηλείδης* concludi potest (cf. §. 23).

Ceterum hanc patronymicorum formam, quae quorundam veterum grammaticorum [1]) sententia Iadis linguae propria erat, quam rarissime usurpatam esse, quisque intelleget. Nam apud Homerum quidem, qui omnium poetarum eam creberrime adhibuit, 148 locis patronymica in *ιων*, 708 locis in *δης* leguntur. Nunquam tragici et Latini [2]), rarissime Pindarus [3]) ea usi sunt. Nec multo saepius ea invenitur apud Alexandrinos prioris aetatis. Sed apud posterioris aetatis epicos quasi revivescit, sic apud Quintum Smyrnaeum, sic apud Nonnum ejusque sectam.

---

1) Cfr. Prisc. II, 6, 35; sch. ad Dion. Th. in Bekk. an. p. 849, 16. Nec tamen solum Pindarus (*Κρονίων* Pyth. 1, 136; 3, 99; Nem. 1, 23; 9, 45; *Μολίονες* Ol. 11, 43) sed etiam Theocritus (15, 141 *Δευκαλίωνες*) hac forma usi sunt.

2) Ovidius et Valerius Flaccus Venerem *Dionen* appellarunt, quod cum a primitivo (*Διώνη*) non diversum sit, patronymicum vix dici potest. — Forma in *ινη* usi sunt Catullus et Ovidius (cf. §. 64.)

3) Quare Pindarus et tragici *Οὐρανίδαι* (Pyth. 4, 344, Eurip. Phoen. 823 etc.) et *Δαρδανίδαι* (Pind. frg. Eurip. Rhes. 230), non: *Οὐρανίωνες* et *Δαρδανίωνες* dixerunt.